

NARODNI DNEVNIK

Neodvisen političen list.

Izhaja vsak dan zjutraj, izvemši pondeljke.

Mesečna naročnina:

V Ljubljani in po pošti Din 16, inozemstvo Din 25.

Uredništvo: Wolfova ulica št. 1/I. — Telefon 213.

Upravništvo: Marijin trg 8. — Telefon 44.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Pisemenim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor.

Račun pri poštnem ček. uradu št. 13.633.

Po nasilnih italijanskih volitvah.

Nepričakovano krepko zmago so prinesle italijanske volitve fašistom, toda vseeno opazimo, če je njihovega rezultata vesel gospod Mussolini. Zakaj potek volilnega boja je dokazal g. Mussoliniju, da tudi največje zverženje volilnega reda, da niti ves ogromen pritisk vladnega aparata in da niti vsa zgovornost mogočnega fašistovskega tiska niso dovoljno jamstvo za zmago in da je zato za diktatorja Mussolinija poza svobodomiselca nemogoča in da je nasilje fašistov slej ko prej njih glavni adut.

In tako smo videli, da se je nasilje fašistov vedno bolj in bolj stopnjevalo, čim bolj se je bližal dan volitev, dokler ni končno zadavljalo v vsej svoji goloti. Zlasti pa tam, kjer je bila pozicija fašistov najslabša, tako v južni Italiji in seveda med našimi Primorci.

Kljub svečani obljubi samega Mussolinija so morali naši Primorci še enkrat preživeti grozotne dogodke leta 1921. Kakor tedaj, tako so morali tudi pri letošnjih volitvah pretrpeti krvavi krst svoje nacionalne pripadnosti. In čast in ponos Primorcem, ker kakor leta 1921, tako so ga tudi letos prestali častno in nam v ponos.

Ni sicer voliven rezultat tak, kakršnega smo želeli in pričakovali, toda kdo more očitati volivcu, če ne izvrši svoje dolžnosti, če mu pa oborožena sila preprečuje vstop na volišče, kar se je zgodilo v Istri. In kdo more zameriti pri prostemu istrskemu kmetu, ki je šel ure dolgo na volišče v Buzet, tvegal svojo materialno srečo, da odda svoj glas za slovenskega kandidata, ki pa vseeno ni mogel glasovati, ker se je od njega zahtevala protipostavna legitimacija s fotografijo! Grejo še korak dalje! Kdo more zameriti kmetu gostilničarju in goriskemu trgovcu, če se ni odzval volilni dolžnosti, ker bi ga ta oropala koncesije? Čast in slava junakom, toda vsi niso rojeni junaki!

Zato rečemo s povdankom in ponosom. Naši Primorci so se zopet izkazali, kot vedno in tudi najhujše nasilje jih ni zlomilo in ostali so zvesti svojemu narodu — tudi kot lojalni italijanski državljani. In to bi podčrtali. Vse, kar je Italija zahtevala od njih, vse so ji dali. Kljub temu so vedno preganjani, kljub temu so izstavljeni vsakemu nasilju. V resnici, jugoslovanski iredentisti, če bi ti obstojali, so lahko s fašisti zadovoljni, zakaj tako učinkovito ne agitira za jugoslovansko idejo nihče, ko ravno italijanski fašisti.

To pa v trenutku, ko se postavlja na novo sklenjeno »priateljstvo« med Jugoslovani in Italijani, h kateremu so si li Italijani in ne Jugoslovani in tako jasno povedali, komu je to prijateljstvo v prvi vrsti v korist. Prav res nam ni žal, če skušajo fašisti Jugoslavijo prepricati, da je prijateljstvo z Italijo nezmišelnost. Ne bo nam težko podpreti njihovega tozadevnega prizadevanja.

Vsled tega se tudi zaradi nasilnih italijanskih volitev niti najmanjše ne zgražamo, temveč jih nasprotno z zadoščenjem beležimo. Vsako nasilje je dokaz slabosti, zakaj pravičnik ne rabi nasilja. Zato se g. Mussolinija, ki mora prepovedati angleškemu opazovalcem vstop v Italijo, ne bojimo, pa čeprav je dobila fašistovska lista, kakor pravi brzojav, 64 odstotkov glasov. Toda le 62 odstotkov volivcev se je udeležilo volitev in tako je kljub vsemu nasilju podan jasen dokaz, da fašistovska vlada nima večine in da se s sedanjimi volitvami ni okrepila, temveč oslabil, ker ima višek svoje slave za seboj, ker je zbrala najvišje možno število volivcev.

Zato vemo, da pride reakcija in da bo sledil hitri in krivični zmagi fašistov, še bolj hiter, pa tem bolj pravičen poraz. Triumfa pravice ni mogoče zadržati.

Pa še iz drugega vzroka nas fašistovska nasilna zmaga ne razburja. Boli nas sicer, če čujemo, da trpe naši bratje, da so izstavljeni najkrutejšemu nasilju, ker so zvesti nam.

Toda na drugi strani vemo, da to nasilje naše ljudi samo kuje v jeklo in da stopnjuje njihovo zvestobo. Nimamo vzroka biti žalostni, če uporabljamo nasprotnik napačno metodo.

Politična situacija neizpremenjena.

Beograd, 7. aprila. (ML) Dopoldne je bilo v kuloarjih in v skupščini popolnoma mrtvo, dočim je bilo popoldne nekoliko življenja. V radikalnem klubu je le g. Ljuba Jovanović konferiral z g. Lazo Markovićem. Sklenilo se je, da se na vsak način skliče seja narodne skupščine, da se pa prepusti vladi, da določi dan. S tem se strinja tudi vlada. V zvezi s tem so v dobro poučenih krogih, ki so blizu vlade uporno trdili, da bo sklicana seja narodne skupščine v soboto ali v ponedeljek z dnevnim redom: verifikacija mandatov HRSS. Glede rešitve situacije obstoja več kombinacij: prva kombinacija je ta, da se na seji narodne skupščine v soboto ali ponedeljek verifikirajo mandati HRSS, in sicer število, ki bi bilo primerno takratni situaciji. Takoj po verifikaciji bi predsednik narodne skupščine prečital kraljev ukaz, s katerim se na-

rodna skupščina razpušča in se razpisujejo nove volitve. Ta kombinacija se zdi radikalom najprimernejša, vprašanje je le, da-li krona na to pristane. Druga kombinacija je ta, da se istotako verifikira neko gotovo število mandatov HRSS (tako, da bi vlada ne izgubila večine), nato bi izjavil predsednik narodne skupščine, da je dnevni red izčrpan, vsled česar se seja narodne skupščine odgode. To rešitev bi tudi opozicija morala sprejeti brez nasprotovanja. Kot tretja kombinacija prihaja v poštev ta, da se seja narodne skupščine ne skliče pred 15. majem.

Beograd, 7. aprila. (ML) Ves večer je bil posvečen konferencam ministrov z g. Pašićem in ravnatko v opozicijskih klubih. Danes je vsled pravoslavnega praznika Blagovesti nastopilo popolno mrtvilo v političnem življenju.

Ministrski svet.

Vlada je prepričana o svoji zmagi.

Vlada hoče razpust ali odložitev skupščine. — Uradniške draginjske doklade.

Beograd, 7. aprila. (ML) Nocoj od 5. do 8. ure se je vršila seja ministrskega sveta. Na seji je poročal g. Pašić o svoji avdijenci pri kralju. Nato se je govorilo o današnji krizi. Dela se posebno nato, da bi kralj podpisal jutri ukaz o razpustitvi narodne skupščine, ali pa vsaj o odložitvi iste. Vlada ne bo podala ostavke, ker je prepričana o

svoji zmagi. Seja narodne skupščine se bo takoj odložila, ko podpisuje kralj to, kar pričakujejo radikali. Sklenilo se je, da se izda odredba o draginjskih dokladah za uradnike točno do 10. aprila. Vsi uradniki bodo še pred 1. majem razvršeni. Nato je bila sprejeta nekaj kreditov čisto resnoga značaja. Vlada se sestane ponovno šele jutri.

Opozicijski blok čaka.

Radi negotove situacije.

Beograd, 7. aprila. Na seji opozicijskega bloka v predsedništvu demokratskega kluba, ki je bila popoldne, ni bilo sklenjeno ničesar o nadaljnji taktiki opozicijskega bloka, ker niso znane namere vlade. Vsled tega je bila odložena plenarna seja vseh opozicijskih poslancev, ki bi se bila imela vršiti da-

nes popoldne do tedaj, ko bo znan sklep vlade glede sestanka narodne skupščine.

Beograd, 7. aprila. (ML) Po tej seji so odšli načelniki opozicijskega bloka v hotel »Slavija« na skupno večerjo. Pri tej priliki se je govorilo največ o politični situaciji in o izhodu iz nje. Govoril je g. Davidović in še nekateri drugi poslanci.

KRALJEV POVRATEK Z BELJA.

Beograd, 7. aprila. (Z) Kralj se je povrnil danes zjutraj ob 10. uri v spremstvu princa Pavla z lova na Belju. V političnih krogih so pričakovali za danes razplet krize. Kralj je sprejel v avdijenco Ljubo Jovanovića in Nikolo Pašića.

PAŠIĆ IN PERIĆ PRI KRALJU.

Beograd, 7. aprila. (ML) Danes ob 4. uri popoldne je bil pri Nj. Vel. kralju g. Pašić in mu obširno poročal o situaciji in o vsem, kar se je dogodilo tekom preteklih dveh dni. Po 5. uri je bil pri kralju bivši minister pravosodja g. dr. Ninko Perić v poslovični avdijenci.

SKUPŠČINSKI PREDSEDNIK PRI KRALJU.

Beograd, 7. aprila. (Z) Predsednik narodne skupščine Ljuba Jovanović se je mudil danes dopoldne v radikalnem klubu, nekaj časa pa tudi v predsedništvu skupščine. Nato je odšel k ministrskemu predsedniku Pašiću, kjer so bili zbrani nekateri ministri. Ostal je dalje časa pri Pašiću, nato pa sta oba odšla na dvor, kjer sta bila sprejeta v avdijenco.

NOVI VELIKI ŽUPAN V ZAGREBU.

Zagreb, 7. aprila. (Z) V ministstvu notranjih del se pripravljajo ukazi za imenovanja velikih županov. Gotovo je, da bo v Zagrebu zamenjan sedanj veliki župan dr. Cimič, ki se povrne na visoko šolo kot profesor za promet in trgovino. Na njegovo mesto bo najbrž imenovan Gašparac, prejšnji veliki župan varaždinske županije.

JADRANSKI TARIF.

Beograd, 7. aprila. (ML) Nocoj je bila plenarna seja naše in italijanske delegacije in sicer o jadranskem tarifu. Jutri bodo izvedenci proučili podrobnosti tega vprašanja.

„Mirne“ volitve v Italiji.

DOSEDANJI REZULTATI ITALIJANSKIH VOLITEV.

(Glej ponatis iz naše včerajšnje posebne izdaje na drugi strani lista!)

Rim, 7. aprila. (»Agenzia Stefani«) Po volilnih rezultatih, ki so bili znani do opoldne, iz dveh tretjin 51 provinc, je bilo oddanih 1.437.252 glasov t. j. 64% za vladno listo proti 823.810 glasovom, ki so odpadli na vse minoritetne liste, in sicer so dobili Pipi 242.973, unitaristi 158.624, maksimalisti 150.055, komunisti 57.831 in republikanci 39.610 glasov. V splošnem se je udeležilo volitev 62% volivcev, t. j. več, kakor pri vseh prejšnjih volitvah. Zmaga vlade je velikanska, ker bi po zakonu zadoščalo že 25%, da bi vladna lista imela uspeh. Dosegla pa je 64%, torej več glasov, kakor so jih združile nase vse ostale liste.

Rim, 7. aprila. (K) Volilni rezultati ob 1. uri popoldne. V Trstu kjer je volilo 60 odstotkov volilnih upravičencev, je dobila fašistovska lista nad 70 odstotkov glasov. V Avellinu je bil ustreljen brat liberalnega kandidata, ker pripada fašistovski stranki. O pretepih se javlja iz Milana, kjer so fašisti izropali nekaj konzumnih zadržev, nadalje iz Turina, kjer so fašiste natolkli komunisti in iz okolice pri Bariju, kjer je vojaško rabilo orožje in je bila ena oseba težko, dve pa lahko ranjeni. V Reggio di Calabria je prišlo do spopadov med fašisti in pipisti, pri čemur pa ni bil nikdo ranjen. Listi poudarjajo, da so bile te volitve tako mirne, kakor že dolgo časa ne.

Občinske volitve na Koroškem. Napredovanje Slovencev.

Celovec, 7. aprila. (K) Včeraj so se vršile na Koroškem razven v Celovcu občinske volitve, katerih potek je bil miren. V veliki večini občin so bile meščanske stranke združene v skupnih listah. Nacij. socialisti so imeli lastno listo. Po dosedaj znanih rezultatih se je razmerje strank v mestih le malo spre-

menilo. Kjer so skupne liste imele izgube, so te bile večinoma v korist nacionalnim socializmom, ki so si priborili nekaj uspehov. Socialni demokrati so po poročilih listov napredovali v Beljaku in St. Vidu. Slovenci so v raznih krajih dosegli prirastek na glasovih.

ZBOROVANJE DAVIDOVIČEVE DEMOKRATSKE OMLADINE V BEOGRADU.

Beograd, 7. aprila. (ML) Danes dopoldne je imela demokratska omladina Davidovičeve skupine velik shod v hotelu »Imperial«. Udeležili so se ga predstavniki opozicijskega bloka, zemljoradnikov in radičevci. Govorilo se je proti Pašić-Pribičevićevi vladi, katero so nazivali kot koruptivno, Pribičevića pa kot izdajalca jugoslovanske misli. Ko so prišli radičevci na shod, so bili sprejeti z burnimi vzkliki: Živeli Hrvati! Živel Radić! Živela Šumadija! Živel kralj! in slično. Različni govorniki so govorili proti korupciji in pozivali na bratstvo Srbov, Hrvatov in Slovencev. Govoril je burno pozdravljen od vseh tudi radičevski poslanec g. Jel-sabetić. Končno je bila sprejeta resolucija, v kateri se izraža želja, da zmaga prava jugoslovanska ideja in sporazum med Srbi, Hrvati in Slovenci. Zborujoča mladina izjavlja svojo solidarnost z delom g. Davidovića.

ZBOROVANJA V NOVM SADU.

Novi Sad, 7. aprila. (Z) Razen zborovanja samostojnih demokratov je bil včeraj tukaj tudi shod radikalne stranke. Sprejeta je bila resolucija, v kateri se izraža Pašiću popolno zaupanje. Tudi v Subotici je bil radikalen shod, na katerem se je obsodila Radičeva akcija kot neprijateljska napram državi. Po skupščini se je razvil spreod naroda po mestu. Na več krajih so imeli politični voditelji politične govore.

KONGRES ORJUN V BEOGRADU.

Beograd, 7. aprila. (ML) Dne 6. in 7. t. m. se je vršil v Beogradu kongres vseh Orjun, katerega so se udeležili delegati vseh pokrajin. Ugotovilo se je, da ima organizacija 450.000 članov. Veliko število govornikov se je bavilo s sedanjo politično situacijo in z nalogami, katere daje Orjuni sedanj politični položaj. Mnogi govori so bili naperjeni proti Davidoviću in opozicijskemu bloku. Po duhu celega kongresa se da sklepati, da se velika večina nagiba k Pribičeviću. Po kongresu se je vršil banket.

DEMANTI.

Beograd, 7. aprila. (Z) Oddelek za tisk je objavil danes popoldne sledeče poročilo: Sarajevska »Pravda« je objavila v številki od 1. t. m. notico, da je vlada dala nad tri milijone dinarjev preko Narodne banke četvorici džemjet-skih poslancev, da bi šli z vlado. Po oblaščeni smo kategorično dementirati to povesm izmišljeno in lažljivo vest. Sarajevska »Pravda« je zaradi te vesti tožena pred sodiščem.

VREMENSKO POROČILO.

Dunaj, 7. aprila. Napoved za 8. aprila. Oblačno. hladno vreme ki se nagiba k dežju.

Preki sod v Bukarešti.

Bukarešta, 7. aprila. (Z) Zaradi naraščajočih dijaških nemirov je sklenil ministrski svet, da proglasi za Bukarešto preki sod. Nadzorstvo o miru in redu preide s tem na vojaško oblastva in represije na vojno sodišče. Dokler bo kralj odsoten, ostane parlament zaprt.

Bukarešta, 7. aprila. (K) Kraljeva dvojica je nastopila potovanje v Bern, Pariz in London. Nameravani obisk v Rimu, Madridu, in Bruselju odpade. Za časa kraljeve odsotnosti se po-verijo kronske pravice vladi. Tozadevni dekret je bil izdan v soboto.

Japonska napade Rusijo?

London, 7. aprila. (K) Časopisje objavlja moskovsko poročilo o vojaški akciji, ki jo baje pripravlja Japonska proti Rusiji. V brzjojavnem poročilu se pravi, da se je ugotovilo, da zbira Japonska v Južni Mandžuriji in Koreji čete in da podpira na Kitajsko pobegle častnike belih čet.

VZPOSTAVA CIVILNEGA REZIMA V ŠPANIJI.

Madrid, 7. aprila. (K) V Uradnem listu je bila objavljena odredba, ki po-oblašča direktorji, da nadomesti provizorične vojaške guvernerje s civilnimi.

Borzna poročila.

Zagreb, 7. aprila. Devize. Dunaj 0.138—0.158, Dunaj, ček 0.1137—0.1157, Italija, izplačilo 357.75—360.75, Italija, ček 358—361, London, izplačilo 351—354, London, ček 350—353, New York, ček 80.15—81.15, Pariz 372.50—377.50, Praga 240.90—243.90, Praga, ček 240.30—243.30, Švica 1413—1423, Švica, ček 1412—1422, — Valute. Dolarij 79.375—80.375, madžarske krone 0.085—0.0115, romunski lej 0.43, švicarski franki 1400—0.

Beograjska borza zaradi pravoslavne praznika danes ni poslovala.

Curlih, 7. aprila. Beograd 7.10, New York 573.125, London 24.89, Pariz 33.45, Milan 25.50, Praga 17.10, Budimpešta 0.0080, Bukarešta 2.95, Sofija 4.10, Dunaj 0.0080875.

Berlin, 7. aprila. Beograd 5.63, Dunaj 6.08, Milan 18.70, Pariz 12.71, Praga 24.54, London 18.205, New York 4.19, Curlih 73.22.

Praga, 7. aprila. Beograd 42.75, Dunaj 48.75, Berlin 14.65—14.95, Budimpešta 0.90—1.00, Bukarešta 3.64—3.66, London 307.300—308.300, Milan 3159—3171, New York 70.935—71.185, Pariz 4167—4183, Praga 2115—2125, Sofija 506—510, Curlih 12.355—12.405, — Valute. Jugoslovanski dinarji 865—871, dolarji 70.650—70.960, bolgarski lev 484—492, nemške marke 14.30—14.70, angleški funti 305.500—307.100, francoski franki 4135—4165, Italijanske lire 3165—3185, romunski lej 360—364, švicarski franki 12.260—12.340, češkoslovaške krone 2092—2108, madžarske krone 0.85—0.95.

Nasilne italijanske volitve.

Ponatis iz večerajšnje posebne izdaje.

Trst, 6. aprila 1924.

Danes se vršijo volitve po vsej Italiji. Vsa država je razdeljena na 15 volilnih okrožij, vsako okrožje ima svoj okrožni volilni urad, a osrednji volilni urad je prizivno sodišče v Rimu. To poslednje ima nalogo, da sešteje vse glasove iz vseh okrožij ter na podlagi rezultatov proglasi izid volitev.

Glasovanje se je začelo ob 9. predpoldne in traja do 9. zvečer. Po zaključitvi glasovanja se vrši štetje glasov, ki bo gotovo trajalo do pozno v jutro. Definitivne rezultate iz Julijske krajine bo mogoče zvedeti šele jutri v ponedeljek okoli poldneva, a za rezultate po drugih okrožjih šele v torek popoldne ali v sredo.

Volilna borba je po vsej Italiji zelo vroča in gotovo ne bo današnji dan minil brez hudih spopadov in krvočitja. Nasilni pohodi fašistov po raznih italijanskih pokrajinah so se vršili že v petek in včeraj v soboto. Vodja demokratske opozicije Giovanni Amendola, čigar stranka je precej močna posebno na jugu Italije, je poslal ministrskemu predsedniku Mussoliniju ostro protestno brzojavko, v kateri mu naznanja, da prirejajo po jugu Italije oborožene tolpe fašistov prave pohode nad neoboroženo in mirno ljudstvo ter na razne načine strahujejo in zlostavljajo pristaše opozicije. Proti takemu nezaslišanemu početju vladnih pristašev dviga najogorčenejši protest pred Italijo in pred kulturnim svetom.

Podrobnih vesti še ni, toda treba je računati z vso gotovostjo, da ne bodo letošnje volitve v ničemer zaostajale glede fašistovskega nasilnega pritiska za volitvami iz l. 1921. Ta nasilni pritisk se čuti nekako v zraku in človeku se skoraj zdi, da nam je Bog kakor naša lep dal danes megleno-deževno vreme. Leš pomladanski dan bi se zares prav slabo ujemal s to karikaturo »svobodnih« političnih volitev, s to volilno komedijo, ki se danes odigrava širom Italije. Fašisti bodo sicer dosegli svoj uspeh, svojo večino, toda soglasje in priprtivati more le državljani, ki je svoboden v vsakem oziru.

Nasilja nad našim ljudstvom.

Mussolinijeva obljuba, da bo imelo naše ljudstvo mirne in svobodne volitve, je bila prazna, kakor so bile do sedaj prazne vse obljube, ki so jih dajale našemu ljudstvu posamezne italijanske vlade, brez razlike njihove politične barve. Da se bodo vršila volilna nasilja tudi letos, je bilo predvidevati že na podlagi poteka slovanskih volilnih shodov zadnji nedeljo in ves zadnji teden pred volitvami. Včeraj so fašisti iz Kopra, pod vodstvom dr. Petrisa nasilno razgnali volilni shod pri Sv. Antonu v Istri. Dr. Petris je grozil volilcem, da jim fašisti razbijejo glave, ako ne bodo glasovali za fašistovsko listo. Govornika dr. Čok in Venturini sta se rešila s tem, da sta v vsej naglici zapustila Sv. Anton. Zadnje tri dni tedna je imel dr. Wilfan nekoliko volilnih sestankov v Postojni in okraju. Tamkajšnji fašisti so ga zasledovali kakor kakega odmetnika, ki je postavljen izven zakona, in le s pomočjo pravih »indijanskih vojnih zvijač« je mogel naš kandidat uiti zasledovalcem in govoriti svojim volilcem.

Napad na naše zaupnike na Opčinah.

Kakor vsaka stranka, tako je imenovala tudi slovanska pri vsaki volilni sekciji svoje zastopnike, kakor jih predvideva zakon. Zastopniki list imajo pravico, da nadzorujejo vse volilno opravilo in veljajo v tej kakovosti za javne funkcionarje. Kljub temu so v noči od sobote na nedeljo fašisti navalili na hišo slovanskih zastopnikov na Opčinah v tržaški okolici, vdrl v stanovanje in jima napravili občutno materialno škodo. Pri tem je bila ranjena sestra zastopnika gospodična Daneu. Napad je napravil na naše volilce porazen vtis, tako da si danes volilci niso upali na volišče, ker so se fašisti tudi danes celo predpoldne vozirali po vasi in strašili volilce. Vsed tega je član slovanskega volilnega odbora dr. Slavik interveniral danes predpoldne pri tukajšnji prefekturi, kjer so mu obljubili, da bodo poskrbeli, da se vzpostavi red. Popoldne se je položaj nekoliko popravil, toda udeležba naših volilcev je bila s temi incidenti že pokvarjena.

Nasilja v Bazovici.

V Bazovici v tržaški okolici so se vršila že v soboto zvečer grda nasilja nad našimi ljudmi. Fašisti so vdrl v neko gostilno, kjer je bilo zbranih mnogo tamkajšnjih domačinov. Dasi so se mirno pogovarjali, so jih fašisti zlostavljali in jim grozili, da morajo glasovati za fašistovsko listo. Danes predpoldne so se nasilja ponovila pred samim voliščem, kjer so fašisti branili našim volilcem vstop na volišče in jim trgali volilne izkaznice ter na ta način mnogim onemogočili glasovanje. Ko je prišel

glasovat tamkajšnji dušni pastir, so hoteli storiti isto tudi njemu, toda on jim je zagrozil, da bo streljal iz revolverja proti njim, ako ga ne pustijo pri miru. To je pomagalo in župnik je šel nato mirno volit. Kakor se vidi izbrabljajo fašisti pri svojih nasiljih splošno preplašeno naših ljudi in to se jim žalibog vedno dobro posreči, ker so naši ljudje vsled večletnega fašistovskega terorja popolnoma zbegani.

Silovit teror fašistov v Istri.

Zverinski napad na urednika »Istarske Riječi«.

V Istri je volilni položaj po dosedanjih poročilih zelo žalosten. Nasilja ne bodo zaostajala za onimi iz l. 1921. Rezultat bo vsled tega temu primeren, torej za naš tudi slabši nego pri zadnjih volitvah, ako se stvari med tem ne izpremenijo. V Materiji je bil brez vsakega razloga aretiran zastopnik slovanske liste od karabinijerjev, tako da mu ni bilo mogoče prisostvovati ustanovni seji volilne komisije in je bil na njegovo mesto imenovan neki fašist.

Slovanske volilce ne puste na volišče.

Iz Pazinščine prihajajo vesti o groznih nasiljih, ki bodo, ako se potrdijo, popolnoma onemogočila udeležbo našega naroda pri volitvah. V Pazinu mečejo fašisti bombe in ne dovoljujejo našim ljudem dostop v mesto. Vsi dostopi so zastraženi in fašisti puščajo samo ženske.

V soboto so pazinski fašisti napadli in hudo pretepli po vsem životu urednika »Istarske Riječi« g. Srečka Jopca. Bil je ves krvav. Fašisti so mu ukradli robec, s katerim si je brisal kri, in ga potem odpravili in spremili do Sv. Ane pri Trstu.

V Sacerji pri Buzetu je bila odpravljena zadnji dan pred volitvami tamkajšnja volilna sekcija in prenešana v Buzet. Tako so se nahajale vse sekcije cele velike buzetske občine v Buzetu, torej v središču, kjer so fašisti absolutni gospodari, tako da lahko strašijo in plašijo volilce po svoji volji.

Nov napad na dr. Gabrščka.

Danes v nedeljo predpoldne je bil zopet napaden dr. Gabršček v Gorici. Fašisti so ga pretepli na javni ulici. Ker so mu tudi pozneje grozili, je moral nemudoma pobegniti iz Gorice.

Položaj na Goriškem

Je po dosedanjih vesteh zelo nepovoljen. Fašisti so se že na vse zgodaj podali v soško in vipavsko dolino. Njihovi kamijoni dirjajo od enega kraja do drugega in strašijo volilce. Predvideva se, da bo volilni uspeh letos na Goriškem slabši nego v l. 1921.

Podrobne vesti, kakor sem omenil, še manjkajo in je to še nepopolna slika, ki ne izključuje presenečenj, tudi v smeri na boljše ne. — Bati pa se je, da se bo še stanje zelo poslabšalo.

Vsako sredstvo jim je dobro

Glede Istre je treba še omeniti vest, da delajo volilne komisije našim kmetom sitnosti tudi s tem, da zahtevajo od njih izkaznice s fotografijo, češ da jih ne poznajo. Tudi to bo znatno vplivalo na število slovanskih glasov.

Cilj fašistov je, da dosežejo, da dobi slovanska lista čim manj glasov, kar bi potem izbrali kot »dokaz«, da nas ni in da naše ljudstvo odobrava njihovo politiko raznarodovanja.

Fašisti v uradu slovanskega volilnega odbora.

Danes popoldne okoli 4. so prišli nadomestila v urad tukajšnjega političnega društva »Edinost« trije fašisti oboroženi z gorjačami ter zahtevali, da se mora odstraniti lepak, ki je bil prilepljen na zidu pod oknom. Brez nadaljnjih ceremonij so nato sami odtrgali lepak. Eden med fašisti, ki je vihtel v roki debelo gorjačo, je rekel dr. Wilfanu, ki je ugovarjal proti takemu postopanju: »Mi smo fašisti Italije in ne orjunaši. Če vam ni prav, znajte, da tudi lahko komu razbijemo glavo.« Nato so se oddaljili. Na ulici jih je čakalo kakih 30 drugih fašistov.

Goriško.

V Avčah so naši fantje polepili na stotine letakov z lipovo vejico in planiko. Vsed tega so fašisti zasedli vse poti, ki vodijo v vas — da ne bo uporov! Milica je seveda oborožena s puškami ter žuga mladeničev z aretacijo, ako bodo vršili le najmanjšo propagando. Mi pa izvršimo svojo dolžnost!

Čast našim ženam!

V cerkljanskem in kanalskem okraju so sklenile žene, da izvršijo poslednjo agitacijo. Danes, v soboto, so odšle v hribe od vasi do vasi, da tudi one pripomorejo k uspehu.

Čast primorski ženi!

Sramoten nastop klerikalcev.

Z največjim terorjem nastopajo fašisti proti vsem Jugoslovenom, brez razlike na strankarsko prepričanje, primorski klerikalci pa rušijo narodno slogo.

Dasi je bil vsled skrajne popustljivosti tržaškega vodstva vendarle dosežen volilni sporazum in se je soglasno sklenilo, da je treba preferenčne glasove brez izjeme oddati za dr. Wilfana, dr. Besednjaka in dr. Stangerja, so se vendarle našli klerikalci, med njimi celo kandidati, ki so govorili, da je treba oddati preferenčne glasove za dr. Besednjaka, Brajšo in Bitežnika.

Tako je govoril dr. Brajša na volilnem shodu v Sv. Ivanu pri Pazinu, da je sv. vera v nevarnosti in da morajo vsi voliti kandidate kršč. socialne stranke, to je, da morajo navesti kot preferenčne številke 2, 4, 6. — Povdarjal je dalje, da so naši voditelji sami kapitalisti in da je za ljudstvo vseeno, če voli italijanske ali pa jugoslovenske kapitaliste.

V istem zmislu je tudi govoril tajnik klerikalnega političnega društva za Istro. Še lepše pa se je proslavil neki Gortan iz Beranice, ki je govoril naravnost izdajalsko in sicer tako, da njegovih besed tu sploh ne moremo ponoviti.

Komentar k temu si naj napravi poštena in rodoljubna javnost sama!

Sedanja in bodoča Rusija.

Po najnovejših virih spisal A. G.

VI. Rusko bankarstvo.

Socijalna revolucija ruskega komunizma je porušila vse temelje bivšega bankarstva in denarstva sploh: vsi denarni zavodi so bili — nacionalizirani. Boljševiški politiki in ekonomisti menili, da je mogoče živeti, delati, proizvajati in potrebno blago pridobivati brez denarja, potem takozvane brezdenarne prometa ali z zamenjevalno trgovino kakor v starih patrijarhalnih dobah. — Ali prekmalu so spoznali, da Rusija ne more biti obkrožena s kitajskim zidom in ločena od vsega sveta, marveč da mora začeti računati z običaji po svetu ter popustiti od komunističnih utopij.

En zgled: Za svoje poljedelstvo so potrebovali silno veliko strojev in orodja vseh vrst, kar je Rusija vedno po večini uvažala. — No in tako je tudi zdaj hotela naročiti pri neki avstrijski firmi veliko število strojev, ali za plačilo je ponudila... neko število surovih kož. Dunajski firma je odgovorila: Mi se na kože čisto nič ne razumemo. Ako hočemo izgotoviti do določenega dne še toliko in toliko strojev, potrebujemo denar za nakup surovin in plačevanje delavcev. Na ta denar pa ne moremo čakati toliko in toliko časa, da tiste kože pridejo v Avstrijo in jih tu prodamo. — Iz te kupčije ni bilo nič. In podobno se je godilo ob vsaki priliki. Kaj kmalu so spoznali, da teorija in praksa ne gresta skupaj. Komunisti so začeli popuščati in popuščajo čedalje bolj. Jedna koncesija zahteva deset drugih in danes so srečno na poti do konsolidacije po obče veljavnih široko demokratskih načelih.

Izdelali so novo ekonomsko politiko (novaja ekonomičeskaja politika, kratka NEP.) spomlad l. 1921. Prvi sad je bila Državna banka R. S. F. S. R. (Gosudarstvennyj Bank, skrajšano: Gosbank), o kateri sem že govoril v posebnem članku, na katerega opozarjama.

Prvo leto je bil to edini denarni zavod v Rusiji. Ali že v decembru 1921 je vlada sklenila, da je poleg Državne banke, ki ostani središnica vsemu kreditu in denarništvu v sovjetskih državah, ustanoviti še drugih denarnih in kreditnih zavodov za vse potrebe. Na to so začeli zavodi rasti kakor gobe po dežju. Ogledimo si nekatere:

1. Ruska trgovska in industrijska banka.

Državne industrije, o katerih bom poročal v posebnem članku, so za svoje izdelke in nakupe surovin obremenjene tudi trgovsko podjetje. — Poleg državne banke, finansirane v centralnem rajonu poslojuče industrije gori imenovana banka (okrajšano: Prombank) in »Moskovska mestna banka«.

Prombanka je bila ustanovljena l. 1922 z delniško glavnico 10 milijonov z. r.; koncem l. 1923 je povišala glavnico na 25 mil. z. r., to je 12,865.000 dolarjev ali po približno 1020 milijonov dinarjev. (Državna banka ima dvakrat toliko glavnice). — Tudi Prombanka je torej po evropskih pojmih zelo velik zavod, za pet največjih jugoslovanskih bank skupaj.

Prombanka je za državno po prometu prva in največja. Koncem l. 1923 je imela 50 milijonov z. r. vlog in za 77,5 mil. z. r. dolžnikov. Promet v letu 1923 je znašal čez 300 milijonov z. r. ali okroglo 155 milijonov dolarjev ali čez 12 milijard dinarjev.

Težko industrijo (premogovnike, nafta, rudokopi) je doslej financirala Državna banka, lahko industrijo (tekstilno, les, sladkor, usnje itd.) pa ostale banke, med temi v prvi vrsti Prombanka.

Trst, 7. aprila. (Izv.) Oddano ob 11. dop. Rezultat volitev v Trstu: Od 56.236 volilnih upravičencev je glasovalo 23.602 volilca. To je 42%. Dobili so: Jugoslovani 2555 glasov, fašisti 17.712, unitarci 678, pipi (klerikalci) 537, republikanci 2646, demokrate 281, komunisti 4547 in maksimalisti 714 glasov.

Pri zadnjih volitvah, dne 16. maja 1921. so dobili Jugoslovani 2930 glasov. Jugoslovani torej dejansko niso nazadovali, ker je bilo med tem časom izgnanih iz Trsta preko 500 jugoslovanskih volilnih upravičencev. Pri tem pa sedanjega nasilja niti ne vpoštevamo.

KONTROLE SE BOJE.

Londonski »Daily Herald« poroča, da je angleška delavska stranka sklenila poslati dva svoja delegata v Italijo k volitvam kot opazovalca. Mussolini pa je dal sporočiti, da bo italijanska policija odpisala na mejni zadržala, kljub temu, da sta člana vladne stranke. Radi tega je delavska stranka opustila svoj namen.

KDO JE PLAČAL FAŠISTOM VOLITVE?

»Voce Republican« priobčuje članek, ki ga je napisal republikanski poslanec Eugenio Chiesa in ki ugotavlja, da so dale italijanske delniške družbe 28 milijonov lir za fašistovsko agitacijo pri volitvah. — Fašistovski časopisje se silno jezi nad milanskim dnevnikom »Corriere della Sera«, ki je zavzemal v volilnem boju nevtralnost stališče. Fašisti grozijo, da bodo onemogočili njegovo nadaljnje izhajanje s silo, ako ga ne ustavi nova fašistovska vlada.

Da Jugoslovani niso nazadovali, sledi tudi iz tega, ker je padla tudi splošna volilna udeležba.

3. Vseruska združena banka

(Vseobank).

»Vserossijskij kooperativnyj bank« je bila ustanovljena začetkom l. 1923. Centrala je v Moskvi, Iljinka 3 in ima že 38 podružnic. Zveze ima doslej z bankami v Avstriji (Arbeiter - Bank A. G., Wien), Nemčiji, Angliji, Švediji, Češkoslovaški (Všeobecná družstevní banka v Pragi), Litaviji, Estonski, Italiji, (Banca di Roma), Danski. — Glavnica 10 mil. z. r. ali 5,146.000 dolarjev, čez 400 mil. din.

Združništvo je bilo zelo razvito že v caristični Rusiji. — Po revoluciji je boljševiška vlada še povzdignila pomen združništva, kajti zadrugam je poverila razdeljevanje živeža in vsakdanje potrebine. Konec leta 1933 je bilo v Rusiji (brez Ukrajine in Transkavkazije) čez 30.000 produktivnih zadrug, ki so bile organizovane v Zvezah, kakor pri nas. Te Zveze so končno ustanovile Vseobanko in vse zadruge so postale delničarke. Tako n. pr. so prevzele delnice zadruge: konsumne 31.330, poljedelske 11.000, za domačo obrt 10.112, transportne 6234 itd.

Prvo poslovno leto je končalo s čistim dobičkom 800.000 z. r. — Posojila morejo dobiti le članice.

V letu 1924 prejmejo zadruge 7.850.000 z. r. državne podpore.

Ruska trgovska banka.

(Rossijskij kommerčeskij bank, kratka: Roskombank). Centrala v Moskvi, Petrovka 3. — Glavnica 1 mil. červoncev, ali 10 milijonov z. r., enako 5,146.000 dolarjev. — Bančne zveze ima že v 21 državah (36 mestih); v Beogradu: Banque Franco - Serbe in Wiener Bankverein (1), v Pragi: Češka komerc. banka in Pražka kreditna banka.

Ta banka ima nalogo, da podpira rusko trgovino in industrijo doma in v tujini. V ta namen ima vse privilegije Državne banke, razen emisijske pravice. — (To banko je ustanovil Šved Olaf Aschberg, zastopnik »Svenska Economic Aktienbolaget«, on je tudi predsednik). — Prvo leto je končala s čistim dobičkom 140.000 červoncev ali 1,400.000 z. r. (720.440 dolarjev).

Ta banka je izdala več brošur v nemškem, angleškem in francoskem jeziku o novi valuti (červonci) in gospodarstvu v Rusiji sploh. Dalje bo izdajala v istih jezikih revijo o gospodarskem življenju v Rusiji.

4. Razne banke.

Za jugovzhodne dežele je Državna banka ustanovila »Jugovostočni bank« z glavnico 5 milij. z. r. 51 odstotkov ima D. b. sama, ostalo domači — kapitalisti.

V posamičnih državah nastajajo banke bolj lokalnega pomena, n. pr. »Ukrainbank« v Harkovu. To je vseukrajinska združena banka.

Z odlokom 18. jan. 1933. je vlada postavila temelje komunalnim bankam, ki so: gubernijske in mestne. Toda »gubernijski« in »mestni« komiteti morajo prevzeti vsaj polovico akcij, da si vlada zagotovi odločilni vpliv. Takih bank je že več, v Moskvi, Petrogradu, Vologdi, Nižnem Novgorodu i. dr.

Nima smisla, da se dalje spuščam v podrobnosti. Iz dosedanjega popisa smo si že mogli ustvariti primerno sliko, t. i.: Boljševiška koncepcija o brezkapitalističnem gospodarstvu je padla v vodo. Nova NEP je ogromna koncesija kapitalističnemu sistemu ostalega sveta. Ruske banke so začele vstajati kakor iz zemlje v velikem štilu in so — banke kakor vse druge, Princip drž. nadzorstva

se morda dobro, pa tudi lahko slabo izvaja. Kakoršni so pač ljudje, ki so pri takih koritih. Pač povsem tako, kakor drugod po svetu! — Čez nekaj let bo tudi v Rusiji, kakor drugod, da bodo imele banke vse v krempljih, in kakor vse kaže, bo to v Rusiji vse huje nego drugod. Državna avtoriteta vstvarja banke in jih podpira. Edino to dobro utegne dosežati ta vpliv, da banke ne bodo pijavke. In to je tudi vse, kar more storiti moderna država v modernem gospodarstvu.

Sredozemska politika.

II.

Samoočebni se razume, da je to naraščanje francoske moči v zapadnem Sredozemskem morju izzvalo pri ostalih dveh sredozemskih romanskih državah politično protiakcijo. Rimski obisk kralja Alfonza v spremstvu španskega Mussolinija, generala Primo de Riveria, ki mu je nacionalistično gibanje potisnilo državno krmilo v močno desnico, je le prvi začetek zblizanja obeh latinskih sosedov mogoče Francije. Vse kaže, da je madriška vlada sklenila z rimsko pomorsko zvezo in da stremi Spanija s pomočjo Italije po zopetni, čeprav skromni obnovi svoje izgubljene pomorske slave. Vsekakor se pletejo močne politične niti med Kartageno, Port Mahonom na Menorki in italijansko Specijo, kakor tudi med Napolijem, Madaleno na Sardiniji in Port Mahonom, niti, ki križajo francosko vojnomoarsko pot iz Toulona v Oran, Bizerto in Džerbo. Sicer pa ima Spanija v svoji mogočinski interesni sferi še vedno velike težave v boju s Kabilij, ki obnavljajo neprestano svoje srdite napade.

Za nas Jugoslovane je seveda položaj Italije in Sredozemskega morja od največje važnosti. Le malokdo se pri nas zaveda v tem oziru dalekosežnega pomena, ki ga ima za Italijo rimska pogodba s kraljevino SHS z dne 29. januarja t. l. Italija ni dobila samo Reke, s prijateljsko zvezo z našo državo si je, kar je zanjo še veliko važnejše, krila hrbet v svojih sredozemskih skrbih. Šele s tega vidika postane ta navdušenost in zadovoljstvo, ki ga je italijansko časopisje pokazalo po podpisu pogodbe, docela razumljivi. Geopolitično dejstvo, da je nastal ob Rečini stik najvišje napetosti dveh držav, ki ne more trajati in infinitum, vendar ne odpravi važnosti trenutnega miru na Jadranu, ki daje Italiji kot središčni državi Sredozemske kotline proste roke v njeni svetovni politiki. Italija ima v zadnjem času zaznamovati še več drugih zunanje-političnih uspehov. Ugodnost, ki jo nudi zima za akcije v severni Afriki, je izbrabla za izpopolnitev svoje vlade nad notranjo Tripolitanijo, ki jo je morala s svojim vstopom v svetovno vojno omejiti na maloštevilne obrežne postojanke. Pri Beni Uledu (kakih 200 km jugovzhodno od Tripolisa) so Italijani premagali vstaje, zasedli so tudi oazo Gadamis ob tuniški meji in se borili z uspehom v Cirenajki. Pogajajo se s posredovanjem Angležev tudi z Egiptom, ki jim naj odstopi zelenico Kufro, ognjišče Senusijev, ki so še vedno neukrotljivi nasprotniki tripolitske zasedbe. V izpopolnitvi svoje kolonijalne posesti zahteva Italija v zadnjem času tudi precej odločno odstop preostalega dela Džubalandu, ki se še nahaja pod vlado Britske Vzhodne Afrike in ki je za Angleže gospodarsko popolnoma brezpomembna. Za italijanski Somali pa Džubaland lahko postane zelo važen, ker je italijanski pristaniki Mogadšo ob somalski obali slabo in ker trpi cela kolonija na pomanjkanju vode: z Džubalandom pa dobi Italija izvrstno pristanišče Kisimaju in mogočno reko Džuba, ki ima toliko vode, da se bo dalo z umetnim namakanjem rodovitno, a doslej pusto zemljo pridobiti za kulturo velikih množin kolonijalnih pridelkov. — Se en gospodarski moment je v trenutni italijanski politiki važen. Z vso pravico se branijo naši vinogradniki uvoza italijanskega vina v Jugoslavijo, kajti od Marsale do Alp, že kar pomnilo, Italijani niso imeli tako bogate trgovine kakor 1923. Kot naravna posledica pa je velikanski produkcijski vin sledil po zimi padec vinskih cen, kar je mnogim vinogradnikom uničilo najlepše nade, celo ker občutna kriza v trgovini z oljem tudi še ni odpravljena. Pogodba z Rusijo z dne 8. februarja, ki priznava vlado sovjetrov, pa je sedaj vzbudila v Italiji opravilno upanje, da bo južna Rusija postala odjemalka italijanskih izdelkov in obenem italijanskih rudarjev, ki bodo dobili v prenegovnikih ob Donjcu dovolj dela. To je tem važnejše, ker je Italija pregotovo naseljena in se izseljuje, kakor znano, z vsakim letom tisoči in tisoči njenih državljanov. Ameriški senat in kongres pa bosta skoraj gotovo sprejela od poslanca Johnsona izdelani priseljeniški zakon, ki šteje Italijane med »manj zaželenje« priseljenice in ki bo znižal Italiji priznano kvoto na 2 odstotka, kar bi dovolilo letno le 5000 priseljenecem iz Italije dostop v Združene države (l. 1920 jih je bilo 95.000). Fašistovska vlada ima torej v zunanji politiki pokazati celo vrsto uspehov. K vsemu temu pride še, da je lira že eno leto in pol stabilna, da je uvoz pšenice vsled lanske dobre letine zmanjšal, da se je promet v pristaniščih povečal, da je število uradnikov zmanjšano in uradništvo samo reorganizirano in končno, da raste dotok tujcev v Italijo in z njo blagostanje dežele od meseca do meseca. Mussolini zato lahko pričakuje volitve, ki jih je kraljevi dekret razpisal za 6. april, brez posebnih skrbi.

V primeru z velesilami je politika manjših držav ob Sredozemskem morju vprav neznatna in brez posebnega vpliva na splošni razvoj sredozemskih dogodkov. Grčija še sedaj nima urejenih notranjih razmer in zato jo je Italija l. 1923 z lahko ostrasila z začasnimi zasedbo Krfa. Jugoslavija in Bulgarija stremita zdaj predvsem za prostim izhodom na Egejsko morje. Za Jugoslavijo so posebno pogajanja z Grčijo za prosto ceno v Solunu od največje važnosti, ker nam Italija ob samo 70 km široki Otrantski cesti vsak čas z majhnimi sredstvi lahko popolnoma zapre pot v vzhodno Sredozemsko kotlino.

KINO MATICA

8. in 9. aprila
dve burli:
„Ex in Fax“ in „Vaši kovci“
Mladini primerno.

Naši parlamentarci o politično-parlamentarni situaciji.

Beogradska »Politika« priobčuje članke naših parlamentarcev o sedanjih notranje-političnih situaciji. Zadnjič smo priobčili izjavljanja socialističnega poslance Divca, danes pa priobčujemo mnenja narodnega poslanca Banjića in ministra Svetozarja Pribičevića.

Poslanec Banjić meče vse krivde glede našega notranje-političnega življenja na Narodno radikalno stranko, ki je prišla do vlade na podlagi znanega tagreškega protokola sporazumno s poslanci Slovenske ljudske stranke in Jugoslovenske muslimanske organizacije. Banjić pravi, da je imel zagrebški protokol nalogo vstvariti pogoje za likvidacijo srbsko-hrvatskega spora. Mnogi predstavniki homogene radikalne mlade in tudi radikalne stranke so v skupščini ponovno izjavili, da niso priznali protokola in da so hoteli samo vedeti, »kaj želijo Hrvati«.

G. Banjić pravi, da je prihod Hrvatov v Beograd, predaja polnomočij in prisega prve skupine verificiranih poslancev HRSS znamenje nove pomladi naše države, garancija za delo politike, katere cilj je: Salus rei publicae suprema lex esto! Program opozicijskega bloka po mnenju g. Banjića ni negativen, ker je opozicijski blok pripravljen delati in vladati. Današnja situacija je sledeča: Na eni strani vsi (!?) predstavniki Hrvatov in Slovencev ter velik del predstavnikov Srbov, na drugi strani pa samo ena stranka, ki je v narodni skupščini v manjšini. Opozicija se ne boji volitev, iz katerih misli radikalna stranka iziti pojačena. G. Banjić očita tudi sedanjim vladam rušenje narodne in državne edinstva (!). Svoja izjavljanja zaključuje: opozicijski blok predstavlja Hrvatov, predstavlja državotvorni blok, ker je namenjavljanje nacionalnih, plemenskih blokov nasprotno narodnemu in državnemu edinstvu.

Svetozar Pribičević pa izvaja sledeče:

Vsakemu politiku je moralo biti od vsega začetka jasno, da mi ne moremo iti z Radićem. Razlog za to je v veliki konceptiji državne politike. Mi hočemo narodno edinstvo in podreditev vseh partikularnih interesov veliki ideji edinstva. Med idejo edinstva in Radićevim ideologijo o treh posebnih narodih ne more biti kompromisa. Kdor zastopa kot Radić dvajset let idejo, da so Hrvati popolnoma različen narod od Srbov in da mora hrvatska suvereniteta priti do izraza ločeno od srbske, ta ne more preko noči postati sodelavec pri konsolidaciji edinstva. Na Češkem ni nobenega, ki bi mislil, da se s separa-

tističnim Hlinkom uvrščuje narodno edinstvo, dasiravno Hlinka ni zašel tako daleč kakor Radić. Pri nas pa je strankarstvo tako razvito, da so se ob priliki razprave o tem, ali morejo demokrati iti z Radićem, čuli glasovi: združili se bomo s hudičem, samo da vrzemo radikale. Meni je pri vsakem sklepu glavno, da zmaga narodni in državni interes, meni je stranka samo sredstvo, a ne cilj, meni je cilj zmaga politike državnega edinstva.

Radićevci so prišli v narodno skupščino zato, da vstvarijo za svojo stranko povoljnije situacijo. Predvsem hočejo zasigurati Radiću povratak v državo s tem, da bi vstvarili vladu, ki bi abolicirala Radićev proces in da z državnega stališča tolerira Radićevu protidržavno agitacijo, da bi se Radićeva stranka pri novih volitvah pojačala vsaj za 50%. Ustanovitev bloka je Radićev uspeh in ne Davidovičev. V Pragi bi bil brezdvomno nemogoč politik, ki bi paktiral s takimi protidržavnimi elementi. Najodločnejše protestiram, da bi se politika kapitulacije označevala kot demokratska politika. To je izdaja osnovnih načel demokratske stranke, radi katerih je vstvarjena. Smešno je, ako družba g. Davidovića očita nam, da ustvarjamo plemenske tabore v narodu. G. Davidović se druži s plemenski separatisti, da zruši veliko idejo narodnega edinstva, ki je osnovna ideja našega državnega reda.

Za Radićem so plemenski Hrvati, ki nočejo biti eno s Srbi. S Korošcem so plemenski Slovenci, ki nočejo biti eno s Srbi. S Spahom so muslimani, torej versko orijentirani narodni deli, kar je nižja stopnja organizacije nego je plemenska. V bloku s temi plemenskimi in verskimi tabori je tudi tabor g. Davidovića, s katerim so oni plemenski Srbi, ki nočejo pravega edinstva s Hrvati, ampak hočejo sporazum naroda z narodom.

Parlament je danes zares v izredni situaciji, ker se je spremenila njegova moralna podlaga in politična orientacija. Del strank se je kratkoma iznevil programom, na katerih so dobile ljudsko zaupanje. Brezdvomno bi imel g. Davidović še manj mandatov, nego jih ima sedaj, da je svojim volilcem pred volitvami rekel, da bo šel v Radićev blok. Od bosanskih zemljoradnikov pa bi gotovo ne bil izvoljen niti eden, ako bi bili v svojih programatičnih izjavah sporočili volilcem, da bodo sodelovali z Radićem, Korošcem in Spahom. To je odločilne važnosti za oceno odnošajev, v katerih je danes parlament napram volilcem, to je narodu.

Koliko je Slovencev?

V nedeljski številki »Jutra« od 6. t. m. je nekdo napisal pod naslovom »Cigav je svet« reklamo za nemški geografsko-statistični atlas prof. Hickmanna, pri tem pa kar na slepo in brez vsake kritične pripombe prepisal nekaj števk o razširjenosti nekaterih jezikov in narodnosti po naši zemlji. Možno niti malo ni prišlo na misel, da je nemški profesor pač vse številke prikroili v korist nemški stvari, in je med drugim z mirno vestjo prepisal iz atlasa lažnjivo število 1.900.000 kot število Slovencev po najnovejši statistiki. Človek res ne ve, ali bi se bolj zgražal nad kričajočo nevednostjo člankarja ali pa nad brezbržnostjo slovenskega dnevnika, ki objavi tako Slovence ponižujočo informacijo in zavrača s tem svoje bralce in krivi in tolkari slisni sodbi: »Kaj bomo mi Slovenci, saj nas nič ni!«

Da pokažemo število Slovencev v pravi luči, prinašamo tukaj izide uradnih štetij, kolikor so dosedaj znane, in približne cenitve v začetku tega stoletja. Začetkom leta 1921 je bilo Slovencev v

Jugoslaviji	1.024.751
Italiji	400.000
Madžarski	6.087
Avstriji	85.000
Združenih državah ameriških	208.552
Nemčiji	40.000
drugod po svetu	5.000
skupaj okroglo	1.770.000

Ker znaša prirodni prirastek slovenskega naroda letno, nizko računano, najmanj en odstotek, in ker se ni bati več tako usodnega raznarodovanja kot v stari Avstriji, trdimo lahko brez pretiravanja, da je danes 1.800.000 Slovencev na svetu. Nemški profesor in člankar pri »Jutru« sta se torej »zmotila«, eden hotel, drugi nehotel, samo za pol milijona slovenskih duš. Na ozemlju Jugoslavije, Italije, Avstrije in Madžarske je strnjeno naseljenih čez pol milijona Slovencev; ostali so po »kolonijah«. Ako ne bo kakšna posebna nesreča ovirala našega narodnega življenja, bo število komaj stoletnih Slovencev čez 25 let, to je leta 1950, doseglo 2 milijona, in marsikdo izmed danes živčih bo doživel tudi naš tretji milijon.

Konjereja v Mariborski oblasti.

Slovenska Stajerska je znana že od nekdaj po svojih lepih konjih; posebno znana in cenjena je muropoljska pasma črnobeli konj in Ljutomer je znano središče, kjer se vsako leto prireja velike konjske dirke. Enake dirke se vrše tudi v Mariboru in konji iz slovenske Stajerske odnašajo zmago čisto

tudi na drugih tekmah izven ožje meje. Naši konjereji so združeni v posebnem konjerejskem odseku Kmetijske družbe za Slovenijo, ki je pa ločen na dva okoliša, tako da se kranjski imenuje konjerejski odsek I, stajerski pa konjerejski odsek 2.

Naš mariborski konjerejski odsek deluje v splošnem samostojno in je imel tudi te dni svoj redni letni občni zbor kakor prejšnja leta. Obisk sličnih zborov je bil doslej vsa leta zelo dober in tudi letos se ga je udeležilo lepo število članov, kljub temu da čas, ko se spravljajo najnujnejša spomladanska dela, ni bil prikladen. Občnega zbora sta se udeležila tudi referenta velikega županstva gospod inženier Zidanešek in veterinar gospod dr. Rajer. Zbor je otvoril in vodil njegov dosedanj večletni predsednik, veleposelnik Lovro Petovar iz Ivankovca, ki je obenem tudi pojasnil ugodnosti in težkoče, ki so odsek spremljale pri delovanju v preteklem poslovnem letu. Odsek šteje 683 članov. V bilanci svojega dela v navedeni poslovni dobi izkazuje deset dobro uspešnih premovov in različnih konjerejskih kraji. K premovaniem so konjereji prignali 737 konj, med katerimi jih je 420 dobilo pohvalo. S častno diplomom je bilo odlikovanih 38, s priznanico pa 76. Skupna svota premij je znašala 37.245 Din.

Pri nadaljnjem razpravljanju se je sklenilo, da se dosedanja organizacija preosnuje in se je s tem poslom poveril dosedanj odbor, ki ostane na svojem mestu do definitivne preustrojitve. Obseg delavskega odseka, odnosno nove organizacije bodo tvorile po soglasnem sklepu nove politične oblastne meje. Občni zbor je dalje sprejel med ostalimi resolucijami tudi zahtevo, naj se za obe slovenski oblasti ustanovi čimprej moderna kobilarna, do tedaj pa naj vodi posle te institucije žrebčarna na Selu pri Ljubljani. Za tekočo plemenitno dobo zahteva nemudoma šest žrebcev mrzle pasme. Dotek plemenjakov naj se vrši redno leto za letom, da konjereja ne odpove. Končno je bila sprejeta zahteva, da se pri novih trgovinskih pogajanjih, ki se bodo vršila z republiko Avstrijo ozirajo naši delegati tudi na konjerejo in dosežejo, da se bodo mogli izvažati tjakaši naši konji in žrebeta.

Politične vesti.

Orjuna, vlada in blok. »Pobeda«, glavno glasilo organizacije jugoslovenskih nacionalistov, se izjavlja proti sedanji vladi, ki jo imenuje »partijski krparsenje«. Obenem ugotavlja, da je demokratska stranka kot celina Orjuni blizu in da bi jo v vseh dobrih stvarih, tudi če bi bila na vladi, podpirala. Nadalje ugotavlja, da je popolnoma naravno, ako so posamezni prvaki demokratske stranke posameznim Orjunam blizu. Orjuna obžaluje z načene stališča razkol stranke, ki je med sedanjimi strankami najbolj poudarjala jugoslovenstvo. Orjuna nima prav nobenega zaupanja v kombinacijo Davidovičevega bloka, ker imajo večino naših največjih nasprotnikov države. Orjuna meni tudi, da bi bile volitve pod sedanjim, kakor tudi pod homogeno ali pod blokaško vlado večje ali manjše zlo, ker bi volitve samo povečale plemensko mržnjo in nered, rezultati pa bi bili še bolj plemensko-strankarsko pobarvani. List se zavzema za koncentracijsko vlado vseh boljših elementov v strankah, za vlado, v kateri bi bila poleg najmočnejše radikalne stranke zastopana tudi oboja krila demokratske stranke, zemljoradniki in sploh vse državotvorne in jugoslovenske večje ali manjše skupine.

Radićeva doslednost. V zadnji številki »Slobodnega doma« je priobčil Stepan Radić članek, v katerem imenuje g. Pribičevića in njegovo skupino »batinaško bando« torej z izrazom, ki ga je rabil prej, dokler se ni sporazumel z g. Davidovičem, za celo demokratsko stranko. Se pred dvema mesecema pa je pisal g. Radić popolnoma drugače o Pribičeviću. Imenoval ga je »kulturnega človeka in politika, s katerim se more sedeti pri eni mizi in skupno delati«. Tako je pisal Radić tudi o radikalih. Enkrat jih hvali, drugič pa zopet strašno napada. Radić piše in govori pač vedno le tako, kakršna je trenutna politična situacija. To je na vsak način abnormalno duševno stanje človeka, ki si je postavil v glavo, da mora doseči nekaj, kar je popolnoma neizvedljivo, človeka, ki bi ga morali preiskati zdravniki-specialisti, predno se mu dovoli javno politično »delovanje«.

Kako so se fašisti pripravljali na volitve? Kako so se pripravljali fašisti na »svobodne« volitve, pričajo dogodki v nekaterih italijanskih krajih. V Sarnu so bili voliči čestokrat povabljeni na fašistovski sedež, kjer so morali oddati svoje legitimacije, ker bi bili v nasprotnem slučaju zaprti, ali bi se jim vsaj onemogočilo glasovanje. Več oseb, ki se niso hoteli ukloniti, je moralo zbežati. V Napolju se je zbralo vse polno Sariljev, kakor da bi bili begunci, ki so zbežali pred fašistovsko soldatesko. Javna varnostna oblast je bila brez moči in je morala mirno gledati na fašistovsko početje. Proti temu je protestiral poslanec Amendola, vendar pa brezuspešno. »Mondo« je objavil okrožnico, ki jo je poslal odvisnim fašistom pokrajinski odbor v Padovi. Okrožnica pravi med drugim, da morajo fašisti zbrati vse sile, da se zagotovijo popolna zmaga. Zaupniki list morajo dobiti taksativna navodila, po katerih morajo paziti na to, da pridejo vsi fašisti na volišče, da pa se odvrnejo od volitev vsi nasprotniki. To pa je treba storiti tako, da zginejo vsi dokazi, ki bi jih eventualno lahko dobili v svoje roke nasprotniki in jih izkoristili. Predvsem je treba paziti na socialiste, ki so razvili veliko agitacijo. Skrbeti je treba, da bo v vsaki vaši toliki razbilih glav, kolikor socialističnih glasov. Takih primerov bi lahko navedli še več. O fašistovskem nasilju na Primorskem poročamo na drugem mestu. Čuditi se torej ne smemo, ako zmagajo fašisti z velikansko večino, toda star pregovor pravi: vsaka sila do vremena.

Manjšinske šole v Rusiji. Svet za narodne manjšine Zveze sovjetskih in socialističnih republik je sklenil, da bo veljal v šolah kot učni jezik tisti, ki ga govori večina otrok.

Nemški protesti proti potnim pristojbinam. Nemci v zadnjem času pridno potujejo v inozemstvo. Vlada je radi tega izdala odlok, po katerem so bile zvišane pristojbine za potni list na 500 zlatih mark. Minister za zunanje zadeve je pojasnil novinarjem razloge, ki so dovedli vlado do tega koraka. Število Nemcev je naraslo osobito v Italijo na 70.000, nahajajo pa se tudi v Švici, na Portugalskem, Španskem in na francoski rivjeri. Število nemških letoviščarjev je mnogo večje, nego pred vojno. To sicer ne bi bilo slabo. Nemški gostje pa prodajajo rentne marke znatno pod tržno ceno in škodujejo tako njenemu tečaju. V Italiji n. pr. prodajajo rentne marke po 3 lire, čeravno je tečaj 5 do 6 lir. Kljub temu pa opozicijsko časopisje še vedno ostro protestira proti temu nedemokratskemu koraku, ki je prizadel v prvi vrsti nemovite sloje, medtem, ko bodo bogataši še vedno lahko plačevali visoke pristojbine.

Volilni boj na Danskem. Dne 11. t. m. se vršijo na Danskem parlamentarne volitve. Vse glavne stranke so osredotočile volilni boj v valutnem problemu. Konservativci zahtevajo povisjanje carinskih pristojbin, ki naj se plačujejo v zlatu. Vladna stranka karakterizira sedanje volitve kot boj med državnosocialistično idejo in urejenim ljudskim gospodarstvom. Radikalni levicari zahtevajo zakonodajne spremembe na finančno-političnem polju, socialisti pa operirajo z brezposelnostjo, dragotno in slabimi državnimi financami. Med komunisti je precejšnje razburjenje, ker je državna oblast aretirala njihovga voditelja in kandidata Thøgersena radi razžaljenja veličanstva, ki ga je zakrivil s tem, da je na nekem volilnem shodu imenoval kralja »postopača z državno podporo«.

Kitajski pogoji za podpis pogodbe s SSSR. Kitajski zunanji minister je poslal sovjetski vladi noto, v kateri naglašja, da je kitajska vlada pripravljena podpisati kitajsko-ruski dogovor pod pogojem, da se v pogodbo uvrste te izpremembe: obe državi se zavežeta, da ne skleneta z drugo državo pogodbe, ki bi škodovala interesom Kitajske ali Rusije. Sovjetska vlada se zaveže, da odpošle svoje čete iz Mongolije. Rešitev vprašanja cerkvenega imetja se odloži na dobo, ko bodo upostavljeni med SSSR in Kitajsko normalni odnošaji. K tej noti piše moskovska »Pravda«: Ker sta Francija in Japonska prepovedali Kitajski že podpisano pogodbo, je treba, da obrnemo pozornost na Daljnji Vzhod, kjer se od vseh držav najbolj giblje Japonska. Ta ima prikrit namen, zasesti ne samo celo Mandžurijo, ampak tudi ruske pokrajine na Daljnem Vzhodu. Japonska hoče obvladati vzhodnokitajsko železnico in si s tem zagotoviti oblast nad Mandžurijo. Tem njevim namenom služi sedaj tudi kitajska vlada s tem, da neče potrditi dogovora s SSSR, ki ga je enkrat že podpisala.

III. redna skupščina Zveze slov. pevskih zborov

Ustanovitev »Saveza Jugoslovenskih pevskih društev«.

Dne 6. t. m. se je vršila III. redna skupščina »Zveze slovenskih pevskih zborov« v Glasbeni matici v Ljubljani. Skupščine so se udeležili sledeči društva:

Prvo slovensko pevsko društvo »Lira«, Kamnik, preds. Josip Grum, blag. France Marinc.

Pevsko društvo »Velka« v Podvelki, predsednik Ivan Zapečnik, tajnik Bruno Ahlfeld.

Narodna čitalnica, Kranj, Vilko Rus, Rudolf Rus.

Glasbena matica, Maribor, Arnuš Janko, Topić Franc.

»Drava«, Maribor, preds. Fr. Jarh, Mencinger.

Glasbeno društvo Zagorje, Korošec, Hladnik.

»Lipa«, Litija, preds. Bezeliak Ivan.

Glasbeno društvo Hrastnik, pevovodja Čander Davorin, preds. Logar Drago.

Pevski zbor Zveze jugosl. železničarjev, Ljubljana, preds. Schubert Leo, tajnik Vozelj Drago.

»Zvon«, Trbovlje, preds. ing. Vrbič.

»Vrnska Vilas«, Vrnsko, podpredsednik Brinovec.

Krakov - Trnovo, Ljubljana, preds. Lokar Anton, Vihar Ignacij, Straus Ivan.

Pevski zbor bral. društva Tržič, preds. Bocak, Heda Uršičeva.

»Zvon«, Ljubljana, preds. Drenovec, tajnik Matul.

»Slavec«, Ljubljana, preds. Dražil, podpreds. Fratina.

»Zvon«, Smarjno pri Litiji, preds. Ferdo Tomažin, Ognjeslav Fincinger.

Glasbeno društvo Kočevje, preds. dr. Ivan Lajovic, podpreds. Franc Kratner, pevov. Mirko Trost.

Glasbena matica, Ljubljana, dr. Viktor Vovk, Skala Josip.

Senjalski pevski zbor, Lud. Štih, pevov. A. Gröbming.

Glasbena matica, Krško, pevov. Čander Vekoslav, preds. Levstik Leopold.

Savez hrvatskih pevskih društev je zastopal delegat Rudolf Matz, Zagreb. V imenu hrvatskega pevskega društva »Lisinski« je prišel univ. prof. dr. Viktor Novak iz Zagreba. Savez srpskih pevskih društev je poslal kot delegata srbskega skladatelja Kosta Manojlovića iz Beograda. Burno pozdravljen je posetil skupščino načelnik umetniškega odel. v ministruvstvu prosvete g. Risto Odavić. Kot zastopnik pokrajinske vlade prosvetnega oddelka v Ljubljani je bil navzoč vladni svetnik dr. Vidic. Med odličnimi gosti so bili tudi gg. dr. Ravnhar, dr. Janko Zirovnik, Prunk in skladatelj dr. Gajmir Krek.

Olvoritev.

Točno ob pol 10. uri otvoril predsednik Zveze slovenskih pevskih društev Matej Hubad skupščino in pozdravi navzoče.

Predsedstvo skupščine se je formuliralo tako-le: Častni predsednik g. Risto Odavić, predsednik Hubad, podpreds. dr. Svigel, dr. Novak, Kosta Manojlović, Prelovec, Perdan, Dražil in Premelj.

Risto Odavić pozdravlja

skupščino izražajoč željo, da bi bilo doseženih na tem zborovanju veliko uspehov, ki bi pripomogli do medsebojnega zblizanja tudi na umetniškem polju, kajti uspeh, ki ga dosežejo Slovenci, je skupen naš uspeh, uspeh Hrvatov, Srbov, skupni so naši uspehi.

Poročilo Zveziškega tajnika.

Nato poroča Zveziški tajnik Zorko Prelovec o delovanju Zveze. Ob vsaki priliki, kadar so posejala Ljubljano društva iz Jugoslavije ali od zunaj, je Zveza skrbela, da jih Ljubljana dostojno sprejme ter opozori našo javnost na njihove koncerte, n. pr. Akademski zbor iz Krakova, Akademski zbor Ilovskih tehnikov, Pevska družina Stankovič, Pevsko udruženje »Lisinski«. Zveza je skrbela za dostojen sprejem gostov na kolodvoru, za odlikovanja z venci i. t. d. Prav tako je Zveza pošiljala svoja zastopstva k raznim slavnostnim prireditvam, kakor ob priliki odlikovanja pevskega zbora Glasbene Matice, njenega predsednika dr. Ravnharja, očeta Hubada in Mahkote. Dalje ob jubilejih domačih društev, kakor ob 50 letnici obstoja Glasbene Matice v Ljubljani i. t. d. Po zastopstvu in s sodelovanjem ljubljanskih pevskih zborov se je Zveza udeležila pogreba župana, pisatelja dr. Ivana Tavčarja, pogreba judenburških žrtve, pogreba pesnika Stritarja. Dalje se je Zveza udeležila želne manifestacije ob 15-letnici septembarskih dogodkov na grobu Lunda in Adamića. Ljubljanski zbori so peli številne nagrobnice velikim množem. Ob 25-letnici vladikovanja škofa A. B. Jegliča mu je Zveza zapela podoknico radi njegovih velikih zaslug za majniško deklaracijo.

V ostalem je Zveza obračala posebno pozornost na društva po deželi. Imela je med letom 17 odbovskih sej, na katerih so se pretresala vsa važna vprašanja tičeca se delovanja. Dopolnje je Zveza prejela 154, okrožnic je razposlala 6. — Zveza je dalje založila 2 možka zbora: E. Adamić: Ti in jaz. Kje si svoje lice umila (mešan zbor). Vso noč pri potoci. — Zveza je poklonila društvom brezplačno več skladb. — Od izdanih zvezniških koledarjev je ostalo neprodanih 800.

V Zvezi je članjenih 36 pevskih zborov, od katerih tri četrtine zelo lepo deluje. Poročevalec g. Prelovec trdi, da ima Zveza premalo sredstev na razpolago, da bi zamogla tako delovati, kakor želi in kakor je potrebno. Mecenov ni, ki bi Zvezino delovanje gmotno podprli. Na drugi strani pa marsikje pri pevskih zborskih ni našli onega pravega odmeva in interesa za stvar.

Poročilo blagajne poda blagajnik Dražil. Iz poročila je razvidno, da Zveza nima one gotovine, s katero bi si mogla uspešno pomagati.

Otežkočeno bivanje drugorodcev v Turčiji. Nedavno je vlada odredila, da ne smejo Armenci bivati v nekaterih krajih. Ta sklep pa je samo del velikega načrta, ki ureja bivanje drugorodcev na Turškem. Arabci se ne smejo naseliti ob turško-sirski meji. Georgijci se ne smejo naseliti ob turško-kavkaski meji in Grki smejo prebivati samo v območju Carigrada. Kurdi se smejo nastaniti v vseh vaseh. V mestih ne smejo drugorodci tvoriti več, kakor eno desetino vsega prebivalstva. V slučaju, da bi bila kakšna pokrajina pregesto naseljena, sme vlada določene ljudi prisiliti k emigraciji. Cigani in drugi Nomadi smejo prebivati samo v določenih krajih. Drugorodci, ki bi radi obiskali pokrajine, kjer ne smejo prebivati, morajo zaprositi tozadevno dovoljenje.

Prvi španski korak k meščanskemu režimu. »Times« poroča iz Madrida, da je izšel v službenem listu odlok, ki pooblašča direktorja, da sme nadomestiti vojaške guvernerje s civilnimi. Vendar se splošno domneva, da ostane na vladi vojaški režim še nekaj mesecev.

Francosko-italijanski trgovinski dogovor. Te dni je francoska zbornica odobrila trgovinsko pogodbo, podpisano med Italijo in Francijo dne 13. novembra 1922. Poročevalec Plaisant je obširno govoril o zgodovini nastanka pogodbe, ki je zahtevala precej truda. Obžaloval je, da ima pogodba značaj navadne pogodbe, ki se mora večkrat podaljšati. Trgovinski odnošaji med obema državama bi zahtevali vse neke drugega, ker je trgovsko življenje med Francozi in Italijani precej živahno.

Arhivar Perdan poroča o stanju arhiva, ki hrani tri večje skladišča

Ustanovitev Saveza.

Prejde se na glavno točko dnevnega reda, ustanovitev Saveza jugoslovenskih pevskih društev. — Podpredsednik dr. Svigel omenja, da se je o tem razpravljalo že na kongresu v Beogradu in bi se bila imela sprejeti ob tej priliki tudi pravila. Nekatere težkoče pa so to preprečile in tako naj se vprašanje skupnega Saveza reši na skupščini v Ljubljani.

Skladatelj Manojlović poda nekako predzgodovino tega saveza in pravi: kar se ni moglo storiti v Beogradu in Zagrebu, naj se stori v Ljubljani. Vsa srbska pevska društva pozdravljajo savez za celo kraljevino. V zajednici je rešitev. Pokrajinski savezi morajo likvidirati, kar je v interesu narodne skupne kulture.

Dr. Viktor Novak, kot zastopnik »Lisinskega« povdarja, da smo vsi ena umetniška duša in to čutimo. Združitev nas vseh pa pomeni samo vršenje naše dolžnosti.

Hrvatje odklanjajo pristop v jugoslovenski pevski savez.

Za dr. Novakom je govoril hrvatski delegat Matz. Prinaša slovenskim pevcem pozdrave od bratov Hrvatov in pravi, da je pozdravljanje 1000letnice hrvatskega kraljevstva preprečilo prihod še več zastopnikov. Prihaja v imenu 50 hrvatskih pevskih društev, katere je pooblaščen na skupščini končevati zastopati v vsakem oziru. V svojem govoru je Matz navajal, da sedanje stanja v državi hrvatski narod ne more smatrati za svoj ideal. Stara, blagopoljna Avstrija je gradila na plemenske prepire Hrvatov svoje trile gradove in narod se je komaj otresel enega suženstva, že je zapadel drugemu. Niso Hrvati proti temu, da se združijo Slovenci, Srbi in Hrvati v medsebojni ljubezni, toda čas za to še ni napočil. Vsaka prenapetost bi nam mogla prinesiti fatalnih uspehov. Zato pa naj vsak narod dela na svojem teritoriju in naj se pripravlja na veliki dan, ko si bomo Hrvati, Slovenci in Srbi podali roke in nadaljevali skupno delo v skupni bodočnosti. Ako bi danes prišli do tega, da se proklamira namestitev Saveza vseh pevskih društev v državi, tedaj bi izstopila vsa hrvatska pevska društva, ako bi on, kot delegat, glasoval za ustanovitev Saveza. Da se pa izognemo razdvojenosti, katero imamo n. pr. v hrvatskem Sokolstvu, naj se ustanovitev Saveza preloži za boljše čase. Ko bodo Hrvati srečni v svoji domovini, ne bodo oklevali niti trenutke, da priznajo skupen savez in skupno delo. Hrvatski narod je iskren prijatelj Slovencev kakor Srbov, toda vprašanje Hrvatov, ki se nahajajo v mučnem in žalostnem položaju, mora biti najpoprej rešeno. — Nato je prečital resolucijo, ki jo so sprejeli Hrvati ob priliki Belgrajskega kongresa. Ta resolucija v bistvu vsebuje vse, kar je govoril Matz. Govor hrvatskega delegata je izzval med zborovalci mučno razpoloženje in podpredsednik dr. Svigel je po poučil, da mi poznamo samo Jugoslaveni iz kot taki nimamo vzroka, da bi odklanjali skupen nastop. Gre za dvig jugoslovenske glasbene kulture, za okrepitev državnega smisla. Izjavo delegata Matza vzame skupščina z obžalovanjem na znanje, vendar uvideva potrebo neodložljive ustanovitve Saveza ter upa, da se bodo Hrvati slej ali prej pridružili veliki enoti.

Ko je dr. Novak ugovarjal Matzu, da se ga pooblastila vsa hrvatska pevska društva, da tako nastopi na skupščini, je med obema Hrvatoma prišlo do precej ostrega nastopa. Matz trdi, da ima pravico in pooblastilo zastopati vsa društva, ki so vključena v hrvatskem Savezu. Med temi je tudi hrvatsko pevsko društvo »Kolo«. Dr. Novak ne veruje in pravi, da so dalmatinska in hrvatsko-primorska pevska društva sicer hrvatska, vendar se izjavljajo po nje mu za jugoslovensko stvar.

Hubad: Mi gremo v savez, če Hrvacije ne gredo, nam je žal, a bodo že prišli. Matz: Hrvatje pridejo, kadar bodo srečni v svoji domovini. Nato zapušta Matz skupščino. Pri odhodu mu zakliče Manojlović: Povejte Hrvatom, da Srbi obžalujejo njihovo postopanje in pozdravite jih!

Matz: Hvala! Dr. Svigel čita pravila Saveza, katere skupščina enoglasno sprejme. Hubad konstatira zgodovinski moment, ko se ujednujejo pevci cele kraljevine, nakar se je osvojil sklep, da bodo tajništvo Saveza v Zagrebu. Organizacija tajništva se poveri društvu »Lisinski« v Zagrebu. — O sklepih skupščine se obvešča minister prosvete, Češko-slovenska obec v Pragi s posebnim naglasom na bodoči vseslovenski kongres pevskih zborov v Pragi in ustanovitve vseslovenskega pevskega Saveza. Nj. Vel. kralju se odpošlje udanostna brzojavka, istotako se o ustanovitvi Saveza obvesti Muzička šola v Beogradu, ki praznuje 25-letnico svojega obstoja.

Za tem je sledilo predavanje Srečka Kumeria o poziciji zborov petja. Predavanje, ki je bilo zelo globoko zasnovano, so navzoči poslušali z velikim zanimanjem. Pri obravnavanju slučajnosti je bil sprejet predlog Drenovec, da se za bodoče določi članarina pavšalno Din 100.— za vsakega člana. Stavljeni so bili še nekateri drugi predlogi, nanašajoči se na požitve pevskega gibanja in organizacijo društev na deželi, nakar je bil izvoljen nov odbor in sicer:

I. predsednik Matej Hubad, I. podpredsednik Franc Smode, II. podpredsednik dr. Anton Svigel, I. pevovodja Zorko Prelovec, II. pevovodja Mirko Premelj. Odbor: Ivan Dražil, Silvan Pečenko, Ludvik Fratina, Jernej Perdan, dr. Viktor Vovk, Vlad. Premrov, Arnuš Janko, Maribor, Tomažin Ferdo, Smarjno pri Litiji, Revizorji: Karl Lasbacher, Ivan Vihar. Artistični odsek: Matej Hubad, prof. Jos. Brnobič, Adolf Gröbming,

Dnevne vesti.

Ljubljana, dne 7. aprila.

— **II. Književna tombola Jugoslovenske Matice za leto 1924.** Kakor lani, tako bo Jugoslovenska Matica, zvesta svojih ljubiteljev, tudi letos priredila književno tombolo. Se so v spominu tedni, ko se je vsa Slovenija združila okoli te lepe domače prireditve, katere uspeh je bil, da je šlo preko 6000 knjig med narod. Kdor ve ceniti to številko, bo razumel, kakšno kulturno dejanje je izvršila s tem Jugoslovenska Matica. Bolj z mirnim srcem kot lani stopa Jugoslovenska Matica z naznanitvijo svoje druge književne tombole pred javnost. Vzpostavlja jo velik uspeh lanskega leta, kakor tudi preko 600 zahvalnih pisem vseh onih, ki so bili obdarjeni z dobroti. Posebno od mladine je dobilo najviše Jugoslovenske Matice toliko vprašanj, kdaj se bo vršila druga književna tombola. Prihodnje dni prične razposiljati Jugoslovenska Matica prospekte, v katerih bo točen popis dobrot, kakor tudi potek igre. Če so bili lani še kakšni nedostaki v organizaciji, kar ni nikako čudo pri prvem poskusu, bodo isti letos gotovo odpadli. Eno pa je treba poudariti. II. književna tombola mora doseči še večji uspeh kot prva!

— **Kakšno mnenje ima »Jutro« o svojih bralcih.** Vsa inteligentna Ljubljana se je v soboto prav dobro zabavala na račun »Jutra«, ki je s svojim »fenomenalnimi pojavoma« naravnost fenomenalno »notri padlo«. O tem smeju Ljubljane so končno zvedeli tudi Jutrovcil in izprevideli, da je treba najti izgovor za polomijo. In našli so ga. V nedeljski številki se namreč izgovarja »Jutro«, da je prišlo do fenomenalnega pojava samo zato, da vidi, če so njegovi bralci res tako neumni, da bodo njegovi epohalni »novici« verjeli. Pa se je »Jutro« preprosto, da temu ni tako. Izgovor »Jutra« je sicer vseskozi lažnivi, ker so »Narodni listi« izrecno pripomnili, da gre za aprilsko ribo. Toda na drugi strani nam vse značilen, ker dokazuje »Jutrovo« špekulacijo na neumnost ljudi. Pa to je stara stvar. Vsaj je dejal eden najmodernejših glavarjev mladino, ko so ga vprašali prijatelji, kako da morejo trditvi v »Jutra« o svojih političnih nasprotijih tako očitno laži z nasmeškom sledeče: »Pa kaj! Jutro« čita danes 15.000 ljudi. Recimo, da 3000 ljudi spozna laž, 12.000 bo pa le verjelo. Torej se je laž le izplačala. Natančno tako moralen je tudi »Jutrovo« izgovor.

— **Nezaslišano.** Založba Kleinmayer in Bamberg v Ljubljani prodaja staro izdajo šolske pesmarice »Slavček« od Antona Nedvedca. Na ovitku pesmarice je oddeljen štampiljica z besedilom: »Cena 6 Din, odobreno z razpisom pokr. uprave za Slovenijo, 1922, št. 902.« Poleg raznih drugih pesni pa vsebuje pesmarica na zadnjih dveh straneh tudi pesni »Groj Rudolfa Habsburških« in »Cesarica pesma«. Naravnost neverjetno se nam zdi, da bi oddelke za prosveto in vere aprobirali pesmarico, ki vsebuje habsburške pesmi. Skoraj gotovo je oddelke za prosveto in vere aprobirali pesmarico pod pogojem, da se iz pesmarice odstranijo zadnji dve pesni. Založništvo se pa ne ozira na odredbo oddelka za prosveto in vere in razširja med šolsko mladino habsburške pesmi. Pozivamo policinske oblasti, da temu škandaloznemu postopanju Kleinmayerjeve in Bambergove založbe napravi takoj konec.

— **Iz poštnih služb.** Julija Faidiga je imenovana za poštarico v Strugah na Dolenjskem.

— **Prejemniki inozemskih paketov.** Nepremišljene stranke, ki dobe iz inozemstva pošiljke z vsebino darovanih in že rabljenih reči so lahko oproščene carine, če se izkažejo s potrditvijo politične ali občinske oblasti, kjer je potrjeno njihovo uboštvo in s pismom odposiljalca, da so dobili blago v dar.

— **Sanitetni inšpektorji.** Z ukazom ministrstva narodnega zdravja sta imenovana za sanitetna inšpektorja g. dr. Vladimir Katičič v Ljubljani in g. dr. Josip Lohert v Zagrebu.

— **Deželni muzej v Ljubljani** bo začel s dne 13. t. m. (cvetna nedelja) odprt za splošni poset vsako nedeljo od 10. do 12. ure.

— **Občni zbor Muzejskega društva za Slovenijo** se vrši dne 28. aprila t. l. ob 17. uri v prostorih deželnega muzeja z običajnim dnevnim redom.

— **Francosko predavanje.** V nedeljo dopoldne je bilo na našem vseslovenskem dobro uspešno predavanje o velikem francoskem romanopisci Anatolu Franceu. Prisotnih je bilo približno 150 poslušalcev, med njimi zastopniki vojaštva, neumorni konzul g. dr. Beneš, več univerzitetnih profesorjev itd. Poročilo o predavanju pričobimo prihodnje.

— **Smrtina kosa.** V Kranjski gori je umrl v nedeljo g. Joško Pečar, slušatelj filozofske fakultete na univerzi v Ljubljani, v najlepši mladeniški dobi. Blag mu spomin!

— **Poštna cenzura na Reki.** Reška pošta je uveljavila najstrožjo cenzuro poštnih paketov. Poleg poštnih paketov, se pa cenzurirajo tudi vsa pisma, ki so težja od navadnih pošiljk.

— **Podpornemu društvu slepih v Ljubljani** je daroval učiteljski zbor državne razredne trgovske šole v Ljubljani 300 Din in mestni magistrat ljubljanski 500 Din. Namesto vena na krsto pokojnega gosp. ravnatelja Ivana Šubica. Društvo slepih se darovalcem najtopleje zahvaljuje.

— **Uvedba selske službe pri pošti.** V nica poleg Crammja. S 1. aprilom je pričel selski pismonoša v Vinici dostavljati v naslednje kraje: I. okraj: Ogulin, Perudine, Hrast pri Vinici, Stara Lipa, Stara Lipa šola, Nova Lipa, Družnik in Drenovci; II. okraj: Podklanec, Golek pri Vinici, Sečje, Učakovci, Kovačji grad in Vackovice. V prvem okraju dostavlja ob ponedeljkih, sredo in petkih, v drugem pa ob torkih, četrtkih in sobotah.

— **Nov tednik.** V Subotici so pričeli izdajati radikalni tednik pod naslovom »Borba«. Izdajatelj novega tednika pravijo v proglasu, da bo list pozneje izhajal kot dnevnik.

— **Informacijski biro.** V Beogradu se je ustanovila informacijska pisarna »Labor«, ki daje interesantno točna pojasnila o vsakovrstnih trgovskih zadevah, kakor tudi v administrativnih poslih državnih oblasti. S pisarno »Labor« se lahko korespondira tudi v slovenskem jeziku. Naslov pisarne je: Beograd, Zeleni venec br. 21.

— **Obštetna Muzičke šole.** Muzička šola v Beogradu slavi svojo 25. letnico. Na proslavi, ki jo je ob obletnici priredila Muzička šola je zastopal Glasbeno Matico v Ljubljani g. Karel Mahkota, Glasbeno akademijo v Zagrebu sta pa zastopala Benito Bersa in Fran Lhotka.

— **Iz gostilniške statistike.** Po najnovejših statističnih podatkih je v Jugoslaviji 194.000 gostiln in kavarn in odpade na ta način na vsake 60 oseb po 1 kavarna ali gostilna. V pretečenem letu se je v Jugoslaviji popilo 312 milijonov litrov pive in 66 milijonov litrov žganja in skupni vrednosti 10 milijard 400 milijonov dinarjev.

— **Nov semenj.** Na Veliki Slevici pri Velikih Laščah bo na belo soboto, t. j. 26. aprila prvi letni semenj za kramo, živino in konje. Od postaje Velike Lašče samo tri kilometre. Vabimo kupce in prodajalce!

— **Potres v Baranji.** Iz Sombora se poroča, da so v Baranji v petek čutili precej močne potresne sunke. Prebivalstvo je bilo zelo vznemirjeno. V vasi Hercegselaš so trajali potresni sunki skoraj 20 minut.

— **Velika skupščina vojninskih trgovcev.** Iz Novega Sada poročajo, da so vojninski trgovci priredili v nedeljo veliko skupščino, na kateri so razpravljali o nevezdržnih razmerah, katere povzročajo trgovcem carinska uprava. Na skupščini se je sklenilo, podvzeti energično akcijo proti današnji praksi carinskih oblasti.

Ljubljana.

— **Dinarski dan za Westfalke Slovence** je dal v Ljubljani 7000 Din. Vsota je zalostno nizka in v nečast Ljubljane.

— **Slov. Naroda je poročal o Jerančiču:** »da je bil Jerančič svoječasno radi vloga v trgovini A. Hrastnika na Karlovski cesti obsojen na eno leto ječe. Klub temu, da bi ga kmalu zasačili pri vlogi, je skoraj tri dni zankaval vsako krivdno.« — **Z ozirom na to vest »Slov. Naroda«** nas prosi g. Hrastnik, da ugotovimo, da je Jerančič tekom ene ure priznal tatvino in je po tem priznanju tudi g. Hrastnik takoj prišel do ukradenega blaga.

— **Nedeljska služba na glavni pošti.** Ljubljanska pošta direktno nam piše: Po členu 7 pravilnika za notranjo pošto službo, I. del, je ob nedeljah in praznikih omejena služba na poštah na dopoldanske ure. — **Ker pa so se zadnji čas v našem tisku čule pritožbe,** da pošta Ljubljana I ob nedeljah in praznikih uredništvom ljubljanskih dnevnikov v popoldanskem času ne izdaja časopisov; je direktno pošte in telegrafa izjemoma doletela, da sme pošta Ljubljana I ob nedeljah in praznikih izročati med 18. in 19. uro v svojem pisemskem odpravniku dole liste uredništvom ljubljanskih dnevnikov in kavarnam. — **Uredništva in kavarni,** ki se žele okoristiti s to ugodnostjo, naj to sporoče neposredno predstojništvu pošte Ljubljana I.

— **Francosko predavanje** prof. Warrner-a se vrši danes ob 11.15 h. v veliki dvorani univerze.

— **Umrlj so v Ljubljani:** Dne 3. aprila: Juri Klin, delavčev sin, hiralet, 21 let. — Dne 4. aprila: Franciška Eberl, zasebnica, 75 let. — Dne 5. aprila: Stanislav Jere, posestnikov sin, 6 tednov. — Dne 6. aprila: Ivan Korošec, postreškov sin, 6 let. — Avgust Semolič, čevljar, 35 let. — Marko Centa, sin mesarskega pomočnika, 5 ur.

STATISTIČNI PREGLED OSEB, KI IŠČEJO STANOVANJA V LJUBLJANI.

Stanovanjsko oblastvo I. stopnje v Ljubljani je začetkom tekočega leta pozvalo vse one stranke, ki iščejo stanovanja v Ljubljani, naj se prijavijo stanovanjskemu uradu potom dopisnice ter pošljejo vse za statistični pregled važne osebnosti in stvarne podatke imenovanemu uradu. V sledečem objavljamo rezultate te statistike, ki odgovarja stanjavju z dne 1. februarja 1924.

V tem času je prijavilo v celem 829 oseb prošnje za stanovanja. Med temi je 15 dr. žavnih, samoupravnih in drugih javnih namestencev s prvenstveno pravico do stanovanja v smislu čl. 14. stan. pravilnika ter 414 privatnih oseb brez prvenstvene pravice.

Ta vloga je eden najprejznejših, kar jih je v zadnjem času zabeležila polic. kronika. Zločin, ki so morali biti v svojem poslu dobro izveščani in poleg tega skrajno predrzni in hladnokrvni. Po sledovih, ki se poznajo na razbiti šipi in posebno okoli vrtnice pričajo, da so vlomilci namazali šipo s kitom, nakar so jo zdrobili.

Da so mogli skozi razmeroma majhno odprtino izvleči navedene stvari, so se najbrž poslužili palice, na kateri je bil pritrdjen kavali. S to pripravo so potem ribarili po izlozbi. Jasno je, da se jim je mudilo, ker so no opravljene poslu odšli v smeri proti Gledališki ulici in med potjo izgubili razne okraske, kakor vijolice, papir itd., kar se je držalo ukradenih stvari. — Najbolj zanimivo pa je zopet to, da vkljub dobro razvešeni Aleksandrovi cesti ni zapazil niti stražnik, ki stoji komaj 50 korakov proč pred glavno pošto, niti onih, ki je navadno ob vlogu v Ti. vski park.

Ljubljana pa postaja vsled vrstečih se senzacij in zločinov pravo velenost. Vedno bolj pogosto se pojavljajo organizirane zločinske družbe, katere policija sicer vneto preganja, vendar se zdi, da bo imela še precej posla.

Od 415 dr. ž. namestencev je 80 rodbin z dvema, 113 rodbin s tremi, 100 rodbin s štiri in 122 rodbin s petimi ali več družinskimi člani.

Med 414 privatnimi osebami je 49 samostojnih podjetnikov, trgovcev, obrtnikov itd. ter 365 zasebnih uradnikov, namestencev, delavcev itd.

Od 49 rodbin samostojnih podjetnikov, trgovcev, obrtnikov itd. je 12 rodbin z dvema, 15 rodbin s tremi, 7 rodbin s štiri in 15 rodbin s 5 ali več rodbinskimi člani.

Od 365 rodbin zasebnih uradnikov in drugih zasebnih namestencev, delavcev itd. je 105 rodbin z dvema, 118 s tremi, 67 s štiri in 75 s petimi ali več rodbinskimi člani.

Stanovanjske razmere prosilcev so sledeče: v mesečnih sobah (brez kuhinje) stanuje 298 rodbin, v sobah s souporabo kuhinje 18, kot sostanovanci skupno z drugimi rodbinami 40, v sobah s štedilniki 43, v 1 sobi in kuhinji 130, v 2 sobah in kuhinji 37, v 3 sobah in kuhinji 11 rodbin, zadnjeimenovalne 3 kategorije žele spremeniti stanovanja vsled vlažnosti, teme, mraza in drugih nedostatkov.

V zaslišanih stanovanjih stanuje 126 prosilcev in sicer: 37 v železnih vagonih, v barakah 49, v drugih zaslišanih bivališih (šupah, kletah, podstrešjih) 40 rodbin.

Izven Ljubljane (ki so službene vezane na bivanje v mestu) stanuje 144 strank. Med temi vodi 101 dvojno gospodinjstvo, 43 pa jih iz drugih razlogov želi stanovanja v Ljubljani.

137 strank ima iz zdravstvenih ozirov. 55 iz drugih vzrokov neprimerna stanovanja. — 40 strankam so stanovanja odpovedana.

Iz gornjih podatkov je razvidno, da zadeva stanovanjsko krizo v Ljubljani okroglo 3000 oseb ter da bi bilo, da se beda popolnoma odpravi, potrebno 700—800 stanovanj z 1, 2 in 3 sobami in priključinami.

Maribor.

— **Klub dobrovoljcev in Jugoslovenska češkoslovaška liga** priredita 12. t. m. zvečer skupno akademijo s sodelovanjem vojaške godbe in pevskega zbora Glasbene Matice. Češkoslovaški generalni konzul dr. Beneš bo predaval o bitkah pri Verdunu, katerih se je udeležil na francoski strani kot češkoslovaški legionar. Razen tega bo predaval bivši jugoslovenski dobrovoljec Boris Slaimmer o dobrovoljski akciji s posebnim ozirom na Rusijo.

O zdravstvenem stanju v mestnem okolišju je izdal mestni fizikat za dobo od 30. marca do 5. aprila nastopno poročilo: Skratilnica: prejšnji 3, ozdravljeni 3; norica: novi 4, ostanejo 4; šen: prejšnja 2, ozdravljeni 1, ostane 1.

— **Tihotapstvo.** Neki stražnik je v noči na 7. t. m. našel v bližini koroškega kolodvora zavoj saharina. Ni pa se moglo dognati, kdo je lastnik vtihotapljenega blaga.

— **Železničarska tihotapca.** Na koroškem kolodvoru sta bila v soboto aretirana strojevodja Jože B. in kurjač Franc K. zaradi tihotapstva. Pri prvem so našli 2 kg saharina, 5 kg sladkorja in 200 škatljice vžgalice, pri drugem pa 3 kg saharina. Oba so zaprli.

— **Aretacija.** Policija je aretirala brezposelno služkinjo Alojzijo K. zaradi vlačugarenja.

Celje.

— **Celjsko sokolsko okrožje** priredi letos svoj okrožni zlet dne 6. julija v Rogatec.

— **Sokolska akademija.** V soboto 5. aprila in v nedeljo 6. aprila nam je celjsko Sokolsko društvo priredilo v veliki dvorani Narodnega doma Sokolsko akademijo. V soboto je nastopilo članstvo, članice in naraščaj. Proizvajale so se historične vaje, župne proste vaje za l. 1924, moški naraščaj je nastopil z vajami s palicami za sokolski pokrajinski zlet v Zagrebu 1924, člani z boksom itd. Vse vaje so se proizvajale lepo in precizno in Sokol je s to prireditvijo pokazal sadove svojega vztrajnega in neumornega dela. V nedeljo je pri akademiji nastopila tudi deca. Po nedeljski akademiji so se naraščajnikom razdelile diplome za tekme v minulem letu. Obisk prireditve je bil dober, vendar pa bi lahko bil boljši.

— **Farna cerkev** dobi tri nove zvonove, katerih zvonjenje se bode jemalo z dosežanim starim velikim zvonom, kateremu je vojna prizanesla. Kakor čujemo, bodo zvonovi že v zvoniku za Celjko noč.

— **Poravnano postopanje** se je uvedlo pri trvdki R. Kollenz, trgovina s steklarskimi izdelki v Gosposki ulici.

— **Smrtina kosa.** Umrla je trgovka in hišna posestnica gospa Nežika Küssel, roj. Lipovec. — V Smihelu je umrla v samostanu uboga solska sestra Marija Ignacija, učiteljica na tamošnjem zavodu, stara komaj 30 let.

Ptuj.

— **Premeščen** je g. Anton Rantoša, kaplan iz Sevnice na Dravi v Turnišče v Prekmurje. Gosp. Rantoša je bil dalje časa namestnik v minoritskem samostanu v Ptuj.

— **Občni zbor podružnice Slov. lovskoga društva v Ptuj** bo v nedeljo 13. t. m. ob 10. uri dopoldne v Narodnem domu. Na občni zbor so vabljivi vsi lovci in lovski smisljeniki iz celega okraja. Pričakovati je številne udeležbe, ker so na dnevnem redu občnega zbora vprašanja, ki morajo zanimati vsakega lovca.

— **Nogometna tekma.** V nedeljo 6. t. m. se je vršila na igrišču v Ptuj prvenstvena tekma S. K. P. proti slovenskemu športnemu klubu Maribor. Rezultat nogometa je bil 5 : 0 v korist S. K. P.

— **Vsak večer** se vrši koncert v kavarni »Balkan«.

Stoji, stoji Ljubljana ...

LJUBLJ. VELESEJEM priredi V-OPERI MODNO REVIO 10. in 14. APRILA

Predprodaja vstopnic pri dnevnih glajalni v operi

Novo mesto.

— **Dinarski dan za westfalke Slovence** je priredila v nedeljo tukajšnja podružnica Jugoslovenske Matice s prav lepim uspehom. — **Napad pri St. Jerneju.** V nedeljo je šel neki kmet iz Kostanjevice proti St. Jerneju. Za njim sta korakala dva Hrvatita. Po dogovorjenem načrtu je eden od njih kmetu prehitel, drugi pa mu je sledil. Napadla sta ga ter s kolom pobila na tla in mu vzele zlato duble uro in ravno tako veržico. Ko sta opazila, da mož še živi, sta ga oplazila s kolom še parkrat in odhitela nazaj v smeri proti Kostanjevici. Kmet je še imel toliko moči, da se je privekel do Kostanjevice in javil zadevo orožništvu, ki je oba lopova aretiralo že pri Sv. Križu.

— **Vreme** imamo kar naprej deževno. Vsa poljska dela zaostajajo. Voda siro narašča.

— **Smrtina kosa.** V Ozki ulici je umrl bivši nadstaražnik v pok. Karel Kranjc v 53. letu starosti.

— **Ogenj** je nastal v soboto zvečer vsled stika na električnem transformatorju g. Josipa Matka, veletrgovca v Gornji vasi pri Novem mestu. Sosedje so ogenj pravčasno pogasili.

— **Izkopani mrlič.** Zadnje dni je mesto pod vtisom nečuvnega dogodka na šmihskem pokopališču pri Novem mestu. Pred dobrim mesecem so pokopali tam veleposelnika Josipa Košička. Po mestu so krožile najrazličnejše vesti o njegovem premoženju in o bajnih vsotah, ki se ne morejo najti. Ker si je pokojni sam izbral obliko in blazino za v grob, so nastale domneve, da so tam zašili milijoni in tako so neznani pohlepneži počeli odkopati grob in menda preiskali mrliča. Natančno se to še ne ve, ker državno pravdnštvo, ki ima sedaj vso zadevo v rokah, še ni dalo preiskati groba. Takovi so bili pri svojem poslu najbrž kako prepredeni, ker so nametali na rakev le komaj četrta metra debelo plast prsti. Prst je raztresena okrog in venci leže na stezi. O poteku preiskave bomo poročali.

Iz raznih krajev.

— **Pijanec ima srečo.** Iz Našice poročajo: Neki pijan kmet iz Feričanov se je spazil čez zaprto železniško rampo in se sprejelah po tračnicah. Kar naskakal se mu je zapletla noga in padel je kakor je bil dolg in širok tako nesrečno, da mu je glava obležala ravno na in izmed tračnic. Kmet je bil tako pijan, da ni mogel vstati. V tem trenutku privozi tovorni vlak z dvema lokomotivama in 24 vagoni. Občinstvo, ki je čakalo ob rampi za prehod, je videlo nesrečno položaj v katerem se je nahajal pijan kmet. Vse je bilo razburjeno, kričalo in mahalo mašinistu, da ustavi vlak. Toda bilo je prepozno. Ljudje so od groze zakrili oči, da ne vidijo, kako bo vlak odrezal pijančavo glavo. Tovorni vlak je odpeljal preko pijanega kmeta. In kakšno čudo? Kmet je vstal, nevoljno in grozeče zažugal odhajajočemu vlaku in odšel po tračnicah svojo pot naprej. Kako je bilo mogoče, da se je kmet obvaroval smrti? Tovorni vlak je vozil polagoma. Prvo kolo lokomotive je na tračnici leželo glavo pijančavo ravnotolko zadelo, da mu jo je spravilo med tračnice, kjer se je nahajalo ostalo telo. Tako je šel cel tovorni vlak preko pijanega kmeta, ne da bi mu prizadel najmanjšo škodo. — **Koliko je pa vest točna in resnično odgovarjajoča,** moramo pa že odgovornost prepušiti dopisniku zagrebških »Novosti«, kjer smo brali vest o srečnem pijanču.

— **Nezavaden način samomora.** V sredo ponoči se je poskusila vzeti življenje v Beogradu uradnica Srbske banke Lenka Mihajlovič in sicer na ta način, da je natresla v vodo sodo in morijla, kar je izpila. Mlado samomorilko so oddali v bolnico, kjer se bori s smrtjo. Mihajlovičeva je na domače naslovila pismo, v katerem pravi, da ji življenje preseda in je za to najboljša, če se odpravi na drugi svet.

— **Velik vlom v Novem Sadu.** Pred par dnevi je bil izvršen skrajno predrzen vlom v manufakturno trgovino Pisker Gesa. Vlomilci so na dan sedaj še nepojasnjen način odprljali skoro 400 metrov najimejšega angleškega in češkega sukna raznih vrst in cen. Škoda je ogromna.

KINO TIVOLI

Od 7. do 9. aprila

Ljubezen je močnejša kot smrt.

Drama v 6 dej. v gl. vlogi

Eva May.

Sokolstvo.

— **Sokolsko društvo v Ljubljani** (Narodni dom) pozivlja svoje članstvo, ki hoče nastopiti pri društveni javni telovadbi dne 29. maja t. l. ali pri poznejši prireditvi, zlasti na pokrajinskem zletu v Zagrebu, da nemudoma začne redno posešati telovadbo, kajti obvezne vaje so razmeroma težke in rok zelo kratak. — **Zdravo!**

— **Sokol Ljubljana II.** naznanja, da posluje društveni odbor po br. tajniku ali kakemu drugemu odborniku vsak torek in soboto od pol 7.—8. ure in vsako sredo od pol 8. do pol 9. ure zvečer v odborovi sobi na realki. Članstvo se pozivlja, da v navedenem času pride osebno poravnati članarino. Osebnih prihod je potreben v svrhu izpolnitve evidenčnih podatkov.

Današnje prireditve:

V Ljubljani:
Drama: »Othello«. Red E.
Opera: »Faust«. Red F.
Kino Matica: »Fix in Fax« — »Vaški kovač«. Dve burki. — Mladini primerno. Predstave ob 5., pol 7. in 8. uri.
Kino Ideal: »Hipermoderna ženska« — Pariški škandal. — Predstave ob 4., pol 6. in pol 9. uri.
Kino Tivoli: »Ljubezen je močnejša od smrti«. Drama v 6. dejanjih. V glavni vlogi Eva May. Predstave ob 3., 5., 7. in 9. uri.
Kino Ljubli. dvor: »Na robu prepada«. Velika cirkuška atrakcija. — Predstave ob 3., pol 5., 7. in 9. uri.

V Mariboru:
Narodno gledališče: »Divji lovec«. Red D.
Nočna lekarniška služba v Ljubljani:
Tekoči tedni: Lekarna Bohine na Rimski cesti in Leustek pri Zmajskem mostu.

Prosveta.

Gostovanje gospodične Zlate Djundje-nac, članice zagrebške opere. V torek dne 8. t. m. gostuje v ljubljanski operi mlada in zelo nadarjena operna pevka gna Zlata Djundjenac, ki je dosegla s svojimi prvimi nastopi v zagrebški operi prav izredne umetniške uspehe. Pri nas bo pela vlogi Margarete v Gounodovem »Faustu«.

Ruth Vavpotičeva v pariški »Comoe diji«. G. dr. Pavel Karlin, ki si je nade hvalovredno nalogo, da seznanja francoski kulturni svet z našim prosvetnim življenjem in ki je nedavno tega priobčil v znanem pariškem dnevniku »Comoe diji« lepo in simpatično napisan daljši članek o našem skladatelju L. M. Škerjancu, je objavil v istem dnevniku z dne 18. marca t. l. ljubeznivi esejistični članek o naši mladostni pie-salki Rut Vavpotičevi.

Članek, ki je izšel pod vtisom nedavne koncertne prireditve mlade umetnice v ljubljanski operi, se izraža v toplih besedah najlaskavejšega priznanja o ljubljenski ljubljanske operne publike, kjer pravi med drugim... »največje uspehe pa doseva v plesih, v katerih ji je dana prilika, da razvije vso rafinirano tehniko svojega mladostnega drobega in vitkega telesa.

Ritmčno brezhibna pa so tudi njene interpretacije žalostne in melanholične glas-be. Vrhunec vsega večera sta tvorila oba fragmenta... groteski in indijski motiv iz gledališke suite k zlashtnemu meščanu L. M. Škerjancu.

Članek, ki omenja pohvalo tudi še spremljevalca, pianista Štrifota, krasi uspešna slika graciozne plesalke, perorisba njene- ga očeta slikarja J. Vavpotiča.

Smetanov sinfonični ciklus »Ma vlast«, ki je dosegel pri svojem prvem letošnjem izvajanju naravnost kolosalen uspeh, se po-novi v nedeljo, dne 13. t. m. ob 11. uri dop. v Unionski dvorani po znižanih cenah. »Ma vlast« izvajal orkester Narodnega gledališča v Ljubljani pod vodstvom svojega kapelnika Antona Balatke. Zveza godbenikov za Slovenijo, ki ta koncert priredi, hoče nuditi ljubljanskemu in tudi drugemu občinstvu izreden užitek na matineji, ki bo po-dala celotni ciklus nesmrtnega komponista. Vstopnice so v predprodaji v Matični knji-garni.

Od danes naprej so v predprodaji vstopnice za cerkveni koncert Dyofakova »Stabat Mater«, ki se vrši v nedeljo, dne 13. aprila 1924 ob pol 8. uri zvečer v Frančiškanski cerkvi in katerega izvajal pevski zbor Glasbene Matice pod vodstvom konservatorijskega ravnatelja g. Mateja Hubda. Sodeluje celokupni orkester Muzike Dravske divizijske oblasti in 4 solisti.

Sport.

NEDELJSKE TEKME.

Ilirija : Jadran 7 : 0, (1 : 0).

Nezasluženo visok poraz Jadrana.

Ilirija : Miklavčič—Dolinar, Milan —Hus, Gabriel Z. Lado Z. Zupančič I. Pevalak I. Oman, Pammer, Vidmajer

Gospodarstvo.

Italijansko-Jugoslovenska trgovinska zbornica v Trstu.

Priljubljeni odbor Tržaške italijansko-jugoslovenske trgovinske zbornice je dovršil pravila, ki se bodo 15. t. m. predložila običnemu zboru v odobritev. Iz pravih posnemamo, da je zbornica namen pospeševati razvoj italijansko-jugoslovenskih odnosov trgovinske, industrijske in finančne narave ter biti trgovskim krogi in v prvi vrsti svojim članom v moralno oporo in na razpolago z informacijami in nasveti.

V ta namen bo zbornica sestavila in vodila splošen seznam vseh jugoslovenskih trgovcev in industrijalcev bivajočih v Italiji in italijanskih bivajočih v Jugoslaviji; zbirala in menjavala bo s trgovci in denarnimi zavodi obeh držav vse podatke, ki imajo kako važnost za razvoj trgovine in industrije; dajala in dobivala od vlad, zbornic in oblasti vse informacije, ki bi mogle zanimati gospodarske kroge obeh držav; pospeševala študij vprašanj tičečih se izmenjave pridelkov med obeh državama urejevanja in pospeševanja prometnih zvez, carinskih pristojbin in železniških tarifov ter vsake druge pristojbine, ki teži na trgovini in industriji, proučevala gospodarsko-financijsna vprašanja obeh držav in stavila oblastvom konkretne predloge o tem; pospeševala ustanavljanje vzorčnih razstav agrarnih in industrijskih pridelkov in prispevala z vsemi močmi k ustanovitvi vzorčnih sejmov; proučevala vprašanja izseljevanja v obe državi in olajševala tudi nastavljanje uradnikov pri članih zbornice; izdajala periodično propagandno-informativen list; skrbela za morebitne druge objave gospodarskega značaja, ki bi bile koristne za dosegane namenov; reševala prijateljsko ali potom razsodišča spore nastale med italijanskimi in jugoslovenskimi trgovci ali člani.

Pravila predvidevajo tri vrste članov: podporni člani, redne člani in pristopivši člani.

Podporni člani izvolijo dva zastopnika, ki morata potrditi proračun zbornice, predno se predloži običnemu zboru v odobritev. Pravico glasovanja imajo samo člani prve in druge kategorije. Člani imajo pravico zaprositi zbornico za zainteresiranje v vseh vprašanjih, ki so v kakšni zvezi z nameni, za katerimi stremi zbornica.

Vodstvo zbornice sestoji iz: zborničnega odbora, običnega zbora in nadzorništv.

Zbornični odbor bo sestavljen iz največjemu dvajsetih članov, izmed katerih bo polovica italijanske in polovica jugoslovenske narodnosti ne glede na državljanstvo. Odbor izvoli iz svoje srede predsednika, dva podpredsednika, tajnika in blagajnika.

Glavna naloga te zbornice bo torej, kakor razvidno iz tega kratkega po-

vzetka, obstojala v vsestranskem obveščanju gospodarskih krogov v Italiji in Jugoslaviji o vseh pomembnih gospodarsko-trgovskih pojavih v teh državah, kjer so trgovski krogi vsled še novega povojnega položaja in trgovini toli potrebni pravne orientacije.

Vso spretnost in vztrajnost vodilnih krogov bo zahtevalo trajno zainteresiranje vladnih organov o potrebah izvozne in uvozne trgovine, ki ima še danes boriti se z velikimi ovirami, posebno proti pretranim prevoznim in večkrat prohibicionističnim carinskim tarifom. To bo obsežno polje za zbornico, da izposluje od kompetentnih oblastev razne olajšave, brez katerih ne bo navzlic najboljši volji trgovskih krogov zaželenega razmaha v trgovini. Velikanske važnosti bo slednjič hitro reševanje sporov, ki bodo še številni, dokler ne pride trgovina zopet v normalni tir.

V glavnem nimamo pomislov proti tem pravilom, ker se je po večini ugodilo našim upravičenim željam po načinu sestave zbornice.

Naši trgovski krogi bodo torej odposlali v zbornični odbor polovico odbornikov, kar moramo smatrati za važno pridobitev za zbornico samo, ker bo razpolagala s strokovnjaki, ki poznajo natančno gospodarsko življenje obeh držav, z ljudmi, ki so najbolj za to poklicani, da tvorijo vez med jugoslovenskimi in italijanskimi producenti. Na tej podlagi smo uverjeni, da bo mogoče dvigniti zbornico do one veljave, ki ji gre po gospodarsko-zemljepisnem položaju njenega sedeža in s pomočjo zbornice, ki se bodo snovale v Jugoslaviji, dobiti vodnika, ki ga sedanja trgovina v veliki meri pogreša.

Pričakujemo pa, da bo tudi delovni stroj zbornice tak, da bo omogočil uspešno delovanje v popolno dosegane namenov, za katerimi stremi. Zato pa je neobhodno potrebno, da se imenuje za tajnika oseba, ki bo popolnoma obvladala oba jezika, oziroma da se imenujeta po vzgledu italijansko-čehoslovaške zbornice dva tajnika, enega italijanske in drugega jugoslovenske narodnosti. Ravno tako bo moralo biti tudi uradništvo vsaj deloma zmožno obeh jezikov, ker je naravno, da se bo treba posluževati pri dopisovanju s prizadejimi krogi, za katere se zbornica ustanavlja, njihovega jezika, ako naj imajo od te ustanove ono praktično korist, katero upravičeno pričakujejo.

Upravičena je nada, da ne bo imela zbornica političnega, ampak zgolj gospodarski značaj ter da se bo naslanjala na zdrave gospodarske principe popolne enakopravnosti obeh narodnosti. (Po »Edinosti«.)

Anglija, francoski frank in Nemčija.

Nemško časopisje je že od nekdaj rado podčrtavalo politična nesoglasja med Anglijo in Francijo. Ne da se tajiti, da politika obeh držav ni tako kongruentna, kakor bi bilo to pričakovati od dveh glavnih stebrov »antantecordiale«. Tendence je tu kot tam različna, kakor so različni motivi, ki ustvarjajo to tendenco. Anglež je še vedno hladen trgovec, ki skuša sebi pridobiti največjih možnih koristi iz sedanjega položaja. Francija pa se mora nasprotno boriti za svoj obstoj: izvršitev mirovne pogodbe, kakor je bila sklenjena, je zanjo takorekoč življenjskega pomena. Zato je umljivo, da se angleški interesi ne strinjajo popolnoma s francoskimi. Nemčija pa, oziroma bolj rečeno nemška industrija in v njenim vplivom in sredstvi branjeni šovinizem, pa skuša izrabiti porajajoča se nesoglasja in igrati vlogo profitirajočega tretjega. Vendar se ji to ne bo in se tudi ne more posrečiti.

Ena izmed zaprek, da se naamera Nemčije nikakor ne more obnesti, je ravno trgovska preračunljivost Angleža. Angleški kapital je zelo močno udeležen v francoski industriji. Francosko gospodarstvo ima pred seboj sijajno prihodnost, čim bo rešeno vojnih in z njimi zvezanih povojnih bremen. To vedo Angleži prav dobro, kakor tudi vedo, da bi njihov delež v Franciji silno trpel, če se Franciji ne izplačajo reparacije. Razlika v mišljenju bi bila tu edino glede načina plačila.

Dokaz, da je temu res tako, je zadnja ofenziva proti francoskemu franku. Ofenzivo je organizirala Nemčija in Amerika. Nobenega dvoma ni, da se resnične tudi govorice, da je bila udeležena na špekulaciji proti franku tudi Anglija, oziroma del angleških finančnikov. Toda Angleži so kaj hitro izračunali, kakšno škodo bi jim povzročilo nazadovanje franka že samo z ozirom na njihovo udeležbo v francoski industriji. Dobitki in deleži bi bili potem mnogo manjši in to bi pomenilo za Angleža čisto izgubo. Zato je bila večina angleške finance tako hitro pripravljen,

pomagati Franciji v njenem boju proti špekulaciji, v kateri pa so bili seveda močno udeleženi skoro vsi mednarodni poklicni špekulanti. To pripravljenost nam zlasti jasno kaže dejstvo, da je dobila Francija iz Anglije kreditne ponudbe, ki jih ni niti iskala in niti potrebovala. Seveda je vse ponudbe akceptirala, kljub temu, da niso bili vsi pogoji ravno najlažji. Vendar pa ravno hitra pripravljenost Anglije dokazuje, da Anglija ne more in ne bo dopustiti gospodarskega poloma Francije, celo pa že ne na korist Nemčije. Tako je prišlo do tega, da je podpirala Anglija Poincarreja, ki ni ravno njen prijatelj.

V zvezi s tem še nekoliko besed o špekulaciji sami. Špekuliralo se je na najrazličnejše načine. Prevladaja je, kakor smo že poročali, špekulacija s termi-nsko prodajo franka, zlasti v Nemčiji. Zelo obširne dimenzije pa je zavzela tudi špekulacija na ta način, da si je špekulant — izposodil večje vsote frankov na dolg rok. Ker so bile radi padanja pri teh posojilih uračunane tudi obične premije za vrednostni disažijo, so bile te vrste obveze prav občne; v nekaterih ne ravno velikih slučajih so prevzele banke 100%—no letno obrestovanje. Razliko so kanile izravnavati sebi v prid z zmanjšano vrednostjo franka, ki bi ga morale vrniti. Zato so tudi razumljive naslaščane izgube teh in ostalih špekulantov, ker se njihove namere niso posrečile.

× »Italjug«, nov mesečnik, posvečen italijansko-jugoslovenskim ekonomično-trgovskim zadevam je začel izhajati v Milanu. Ureja ga trgovski ataše našega konzulata v Milanu dr. Antonio Filipič in stane letno 100 Din. Namen temu mesečniku je poglobiti trgovske odnose med obeh narodoma. Revija ni organ italijansko-jugoslovenske komore milanske, ampak je čisto jugoslovenska akcija, katere do sedaj še ni subvencionirana od vlade. Priporočamo našim trgovskim in industrijskim krogom, da šim trgovski narode (Milano) — Via San Marla Fulgorina 17) in da v njej inserirajo.

× Finančni osek francoskega senata je sprejel sklep o 25% znižanju dohodninskega davca

Občni zbor Ljubljanske kreditne banke v Ljubljani.

Dne 5. aprila 1924 ob 16. uri se je vršil v bančni dvorani Ljubljanske kreditne banke v Ljubljani ob številni udeležbi delničarjev XXIV. redni občni zbor. Zastopanih je bilo nad 210.000 delnic, tedaj skoro 2/3 delniške glavnice. Predsednik dr. Karel Triller je po kratkem pozdravu navzočih očrtal splošni gospodarski položaj v naši državi, opozarjal na teško denarno oziroma kreditno krizo, v kateri se je nahajalo naše celokupno gospodarstvo in na kreditno politiko Narodne banke ter nje posledice, nakar je generalni ravnatelj Tykač poročal o bilančnem zaključku ter opozarjal zlasti na naraščanje bančnih poslov v l. 1923 v primeri z l. 1922.

Nato so se na predlog nadzorstva odobrili delničarjem predloženi računski zaključki, upravnemu svetu se je podelil absolutorij, upravnemu svetu, ravnateljstvu in uradništvu banke pa je bila izrečena zahvala.

Občni zbor je nato sprejel predlog upravnega sveta glede razdelitve čistega dobička za leto 1923 v znesku 8.210.756.14 dinarjev ter poleg statutarnih tanih upravnemu svetu in nadzorstvu določil 4 in pol milijonov dinarjev za izplačilo 12%—ne dividende po 18.—dinarjev (lani 17.—dinarjev) na delnico, dodelil 2.409.228.—dinarjev kot dotacijo rezervam, 250.000.—dinarjev kot dotacijo pokojninskemu fondu, določil 250.000.—dinarjev za izplačilo na račun izgube in dobička za leto 1924.

Na občnem zboru so bili izvoljeni članom upravnega sveta gg. Makso Antič, Vladimir Arko, Fran Bonač, dr. Fran Černe, Ivo Jelačin, dr. Alojzij Kokalj, Ivan Korencan, Lad. Pečanka, Avgust Praprotnik, dr. Edo Šlajmer, dr. Karl Triller, Franc Woschnag in Urban Zupanec. V nadzorstvo banke so bili izvoljeni gg. dr. Peter DeFranceschi, Avgust Jenko, Bela Milčič, Ciril Pirc in Anton Škof. Na občnem zboru sledeči seji upravnega sveta je bil izvoljen soglasno predsednikom dosedanj predsednik g. dr. Karl Triller, podpredsednikom pa poleg g. Alojzija Vodnika g. Avgust Praprotnik.

Občni zbor Celjske posojilnice.

Občni zbor Celjske posojilnice d. d. v Celju se je vršil v ponedeljek dne 31. marca t. l. ob 6. uri zvečer v sejni dvorani Narodnega doma v Celju pod predsedstvom predsednika upravnega sveta zavoda g. dr. Josipa Serneca.

Član upravnega sveta gospod ravnatelj Josip Smernik je podal sledeče poslovno poročilo:

Leta 1881 ustanovljena zadruga Posojilnica v Celju se je razvila tekom 42 letnega obstanka stopnjama — brez skokov — v soliden denarni zavod, ki mu je postala zadruga oblika pretesna za uspešno nadaljnjo udeleževanje. S soglasnim sklepom zadrugnikov na lanskem občnem zboru se je odločilo spremeniti zadrugo v delniško družbo. To se je izvršilo uvažujoč vse vladne sklepe in določbe zakonov tako, da imamo danes čast predložiti Vam prvo bilanco Celjske posojilnice d. d. v Celju.

Ko pa Vam, gospodje delničarji, predložimo prvo našo bilanco, smatramo potrebno povdariti, da s spremembo oblike našega zavoda nismo spremenili njegovega duha in namena. Kakor od nekdaj, bomo tudi v bodoče v mejah naših sredstev pospeševali vse važne panoge narodnega gospodarstva in dasi sedaj opravljamo vse bančne posle, se ne bomo spuščali nikdar v kakršnakoli špekulativna podvzeta. Skušali bomo tudi nadalje skrbeti za kolikor mogoče cen kredit našim komitentom in s tem našim močem primerno blagodejno vplivati na odzdravljenje sedanjih kritičnih gospodarskih razmer.

Prvotno na Din 1.000.000.— določeno delniško glavnico smo zvižali tekom leta na Din 2.500.000.— ter smo iz tega izvirajoči emisijski dobiček po Din 1.000.000.— priključili rezervnemu zakladu.

V preteklem letu se je pojavilo na denarnem trgu občutno pomanjkanje gotovine, ki je povzročilo splošno krizo v gospodarstvu. Kljub največji naporosti pa je imel naš zavod vedno dovolj gotovine na razpolago, da je zamogel v času najhujše potrebe ustreči svoji klijenteli z razmeroma cenimi krediti. Likvidnost našega zavoda je razvidna tudi iz naše današnje bilance, v kateri izkazujemo naloženega denarja v bankah in posojnem čekovnem uradu ter gotovine v blagajni skupno Din 12.727.179.18.

V splošnem se je pokazalo, da se je staro zaupanje, ki ga je užival zavod tekom dolge dobe svojega obstanka kot zadruga, sedaj po prenosu v delniško družbo še poglobilo. Hranilne vloge so se povišale v minulem letu za Din 10.512.964.—, tedaj na Din 27.903.633.75. Denarnega prometa smo dosegli v pretečenem letu okroglo 600 milijonov.

Za doseženi čisti dobiček po Din 395.806.78 predlagamo sledečo razdelitev: 5% za rezervni zaklad Din 19.790.30, 5% tanijsma upr. svetu Din 18.800.80, 1% nagrada revizijskemu odboru Din 3.572.05, 5% dividenda od l. emisije delnic Din 50.000.—, 9% superdividenda od l. emisije delnic Din 90.000.—, 5% dalina nagrada upr. svetu Din 18.800.80, dispozicijskemu fondu Din 25.000.—, skupaj Din 225.963.95, ostanek po Din 169.842.83 se pridene v rezervni zaklad za izgube in kurzne izgube.

Občni zbor je vzel poročilo na znanje, na predlog predsednika revizijskega odbora gospoda Franja Robleka odobrili letni račun in bilanco po 1923 ter vzel na znanje predlagano odobritev doseženega čistega dobička.

Kupon št. 1 delnic prve emisije 1923 (delnice št. 1 — 10.000) se izplačuje počeni s l. aprilom 1924 pri blagajni družbe z Din 14.—

Novi ameriški priseljenški zakon.

Kakor smo že poročali, pripravljajo v Zedinjenih državah nov priseljenški zakon, po katerem bo število priseljencev, zlasti Slovanov in južnih Evropejcev, zelo zmanjšano. Parlament je z malenkostnimi izpremenitvami odbora za priseljenške zadeve, poslanec Albert Johnson, predsednik parlamentarnega odbora za priseljenške zadeve. Priseljenško vprašanje je kljub petrolejski aferi in drugim važnim dogodkom najvažnejša zadeva sedanjega ameriškega javnega življenja. Kakor znamo, je bilo po vojni priseljenško vprašanje le začasno rešeno in sicer iz bojazni, da ne bi Evropejci preplavili Zedinjenih držav. Parlament in senat sta v ogromni večini za kar največjo omejitev priseljevanja.

Kakor poroča washingtonski dopisnik »N. Züricher Ztg.«, je sprejel parlament zakonno določitev o priseljenški kvoti, ki se zniža od 3 na 2% in sicer na podlagi ljudskega štetja z l. 1890 in ne več iz l. 1910. Iz naslednjih števil je razvidna važnost te priseljenške spremembe. Prva vrsta števil vsebuje število priseljencev po sedanjem zakonu (3% ameriških državljanov na podlagi ljudskega štetja iz l. 1910), druga vrsta pa vsebuje število letnih priseljencev po novem zakonu (2% na podlagi ljudskega štetja iz l. 1890):

	3% ljud. štetje	2% ljud. štetje
Italija	42.057	3.912
Rusija	21.613	1.992
Poljska	21.076	5.156
Vel. Britanija	77.342	62.456
Nemčija	67.458	51.227
Švedska	20.042	9.561
Norveška	12.202	6.454

Po novem zakonu bo torej namen priseljenške omejitve dosežen. Zedinjene države namreč ne marajo južnih Evropejcev in Slovanov, ki se po dosedanjih rezultatih počejo asimilirati. Poleg Nemcev zadene ta zakon zelo občutno zlasti Italijane, katerim je bilo že dosedaj precej oteženo priseljevanje v Zedinjene države.

Parlament pa se bavi še z drugim problemom v zvezi s priseljenškim vprašanjem. To je izključitev Azijcev. Parlament je glasoval za popolno izključitev Japoncev in Kitajcev, česar pa senat še z ozirom na mednarodne pogodbe ne bo mogel sprejeti. Sicer pa bo število azijskih priseljencev itak zelo majhno na podlagi ljudskega štetja iz leta 1890.

Slučajno pade sprejem novega priseljenškega zakona ravno v leto, ko se imajo vršiti predsedniške in parlamentarne volitve. S tem morajo seveda računati mnogi poslanci, zlasti oni, ki so odvisni od priseljenških glasov.

Tržna poročila.

Novi Sad, 5. aprila. Pšenica 315—320, ječmen 335—340, oves 247—250, kornja 235—240, fižol 725—735, moka »0« 505—510, »00« 510—515, »2« 450—455, »3« 380—390, »6« 320—330, »7« 280—290, otrcbi 210—215 dinarjev.

(Tedenski pregled.) Poslovanje na žitnem trgu je bilo slabo. Izvoz je malenkosten, tudi domači konzum je slab. Zato je povpraševanje precej poježeno in je morala pšenica v cenil nekoliko oslabil. Ječmen za pivovarne je dobil pod ugodnejšimi pogoji v Madžarski, kakor doma. Moka ima precej enakomerne cene pri slabem prometu. Dobro prodajo so dosegli edino otrcbi in živinska moka, ker so dovolj zelo slabotni.

Fuzija Jadranske banke in Podunavskega trgovaškega akcijskega društva.

Belgradski list »Politika« objavlja v svoji 5728. številki ob 3. t. m. med finančnimi novostmi pod gornjim naslovom:

Upravna sveta Jadranske banke a. d. v Beogradu in Podunavskega trgovaškega akcijskega društva v Beogradu sta na skupni seji sklenila, predlagati prihodnjima rednima občinama zboroma svojih delničarjev, da se ta dva velika domača in čisto narodna denarna zavoda spojit pod imenom »Jadransko-podunavska banka«.

Obenem s spojitvijo je predvideno tudi povišanje delniške glavnice, tako da bo popolnoma vplačana delniška glavnica Jadransko-podunavske banke znašala 120.000.000 Din, a rezervni fond 32.000.000 Din.

Za prevzemanje eventualno neoptranih delnic je sestavljen sindikat pod vodstvom Srpske banke v Zagrebu, Hrvatsko-slavonske zemaljske hipotekarne banke v Zagrebu in Banke i štedione za Primorje na Sušaku.

× Zveza južnoštajerskih obrtnih zadrug je priredila dne 23. marca v Ptuj obrtniško zborovanje. Resolucije, ki so bile sprejete na tem zborovanju, zahtevajo, da se predloži narodni skupščini zakon o ustanovitvi pridobitnega sveta, dalje zahtevajo resolucije preuredbe sedanjega davčnega sistema in izenačenje davčnih zakonov, omiljenje dosedanjega načina predpisovanja davkov, znižanje hišne malnarne, odobritev od Trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani izdelane davčne lestvice za odmero dohodnine in izločitve dohodnine iz odmerne podlage pri odmeri invalidskega davka, uvedbo plačilnih nalogov za vse vrste davkov, kakor poprej, odmero 30 dnevnega roka za vlaganje pritožb in pritožbo, podpiranje obrtniških kreditnih zavodov s strani države in preskrbo istih s ceninim kreditom. V resoluciji obrtniškega sveta tudi protestira proti samovoljnemu postopanju beograjske zanatske komore pri snovanju državne obrtne banke. Nadaje zahteva resolucija decentralizacijo zavarovanja davčev, dopustitev 10 urnega delavnika za vsa podjetja, izvezni rudarska, za katere naj velja 8 urni delavnik, zabrano prirejanja in posejanja političnih shodov in protestnih zborovanj ter vstopanja v politične organizacije za mladoletne obrt. vajence, uvedbo enotnega obrtnega zakona in rešitev uradniškega vprašanja. Resolucija tudi protestira proti uvozu reparacijskega blaga iz inozemstva.

To in ono.

Pariška kronika.

Pariz, v aprilu.

Pariški zastopnik ameriške »American Art News« je brzojavil svojemu listu iz Strassburga sledečo temno zgodbo: V prekratnih dneh so izginili iz avstrijskega poslanstva v Berlinu dragoceni gobelini. Kupil jih je neki vojni dobičkar za smešno nizko ceno. Ponesrečene špekuacije, predvsem pa revalorizacija marke pa so ga spravile ob vse imetje in vojni dobičkar se je odločil prodati »ukradene« gobeline. Ker je poznal njihovo zgodovino, jih je skušal spraviti na Francoško. V Franciji je imel dve dragoceni poznanstvi: »Atašaja nemškega poslanstva v Parizu, doktorja Fredericka, in lastnika nekega gradu v okolici Strassburga. Ataše bi moral spraviti dragocene gobeline, ki se cenijo na 3 milijone frankov, v svojem diplomatskem kovčegu preko meje. Preiskali pa so mu priljago in ga zaprli. Dopisnik pravi, da je bil obsojen na šest mesecev zapore in na globo 2.500.000 frankov.

Tudi sledeča »umetniška« zgodba cilka na Francoško stran in se je odigrala v Los Angelesu. Ničesar o kinu. Ravnatelj velike umetniške galerije v Los Angelesu je odkril v ateljeju nekega slikarja Tacijanovo sliko »Umetnikova devica, otrok in hčerka«. Slika je imela svoj prejšnji dom v kraljevi zbirki v Madridu. Ob priliki velikega požara je baje zgorela. Brugier pa trdi, da jo je kupil leta 1880 v Florenci za 150 dolarjev, in sicer iz zapuščine kardinala Tomasinja. Poklicana je bila dolga vrsta izvedencev in kemikov; izredno je, da je bila njihova sodba soglasna: slika je originalna! Prodana je bila na dražbi za 100.000 dolarjev.

Francoski umetniški trg je ogrožen. Kljub naraščanju vrednosti franka lahko kupiš v Franciji sliko, kako umetnino, »kuriozitet« za tretjino ali četrtino ceno, ki jo rad plača vsak ameriški prikupčevalec. V zbornici propagirajo za izvozno prepoved l. 1920. Udrženje antikvarijatov je izdalo proglas proti takemu početju, ki škoduje Parizu kot mednarodnemu središču umetnostnega trga. Vse francoske umetnine romajo v Ameriko. Za prepoved se zavzema tudi vsi veliki listi, ki so sicer proti vsaki nasilni odredbi.

Kupčija z dekleti.

V zadnjem času je obiskalo srednje Evropo neverjetno dosti kitajskih in japonskih cestnih prodajalcev in komedijantov. Vzbuja njih nosenega suma. Nedavno pa so prišli slučajno na to, da pripada najmanj polovica teh ljudi dobro organizirani japonski roparski tolpi, ki je poplavila s svojimi člani vso srednjo Evropo. Policija v Odesi je izdala meseca februarja dvanajstimi Kitajcem in Japoncem dovoljenje za naselitev v tem mestu. Kupčevalci so obiskovali s svojim blagom razne dele mesta. Policiji se je zdelo sumljivo, da žive v mestu kljub slabo dobi kupčiji. Postavila jih je torej pod policijsko nadzorstvo. Ugotovila je, da se kupčevalci, ki so si razdelili med seboj razne gostilne in kavarne in niso imeli navedenih nobenih ožjih stikov, shajajo k skupnim rednim sestankom. Vsak večer so prišli v neko majhno predmestno gostilno, kjer so se mogli pogovoriti, ne da bi jih kdo motil. Ko so nato zapustili lokal, so se razpršili na razne strani mesta. Samo Kitajec Hiro Amei je ostal tam v družbi mornarjev, ki so šli po policijski uri proti pristanišču. Hiro Amei je šel z njimi.

Policija je opazovala odslej tega Kitajca, ki je imel sredi mesta lepo opremljeno stanovanje. V stanovanju je ostajal samo dopoldan in je sprejemal v elegantni evropski obleki razne goste. Obiskovale so ga navadno medne dame in tudi starejše gospe z zastrtimi obrazci. Pred nekaj dnevi so zasledili omenjeno gostilno detektiv, Veliki deli gostov je že odšlo, ko je priselil Hiro Amei k omizju preobledenih detektivov. Predstavil se jim je za plovitbenega agenta, jim govoril o lepih plačah in končno pridobil tri detektive za japonski parnik Okisima. Okisima je bil drugi dan pripravljen za odhod, ko se je na krovu pojavila policija. Ko je bilo moštvo zaprt, so kmalu odkrili tajnost Kitajcev. V jedrini parnika se je zabavalo 40 mladih dam pri steklenicah šampanjca in ob zvokih ciganske godbe z nekaterimi Japonci. Med dekleti je bilo 26 Madžark, 10 Rumunk in 4 Rusinje, ki so pripovedovale, da so zapustile svoje domove, ker hočejo spoznati Japonsko. Hiro Amei je videl, da je vse izgubljeno in je priznal, da so zapustila dekleta domovino, da postanejo sužnje raznežne organizacije za kupčevanje z dekleti. Po njegovem priznanju je sedaj v Evropi 800 članov te organizacije, ki bivajo največ v središčih, kakor Odesi. Neaplju, na Reki in v Bordeauxu. V Odesi so jih april 60. O tem so bile obveščene vse policijske oblasti.

Prekrižani načrti.

(Indijska pravljica.)

V mestu Kaljanakataka je stanoval nekoč lovec, po imenu Strašni. Nekega dne je šel na lov na divjačino v neprodni, temni gozdi, ki meji na pogorje Windhja. Ubil je bil tam gažela, nadeljal z njo pot in ugledal straznega orjaškega mrjasca. Takoj je vrgel gaželo na zemljo in ranil mrjasca s puščico: zverina pa se je s strahotnim, gromovitim tulenjem vrgla nanj in ga ranila v spodnjem delu telesa, da je pal na tla ko posekano drevo.

Šakal, kričoč imenovan, ki se je za plenom potikal po gozdu, je zagledal truplo gažela, lovca in mrjasca in si mislil: »Evo je, bogate mesne zalogo! Neprizakovana usoda jim je pretrgala nit življenja, ubožnikom, meni pa je storila nadvse dobro delo. Za cel mesec imam sedaj za lastno uporabo dovolj mesa. Prvo lakoto pa si bom potolažil kar takoj s tem pustim črevesom, s katerim sta zvezana lokova konca.« Storil je tudi tako: ko pa je razgrizel črevo, je poskočil lok urno kvišku in ga težko ranil v bližini srca. Tako je moral umreti tudi Kričoč. Delal je račune brez krmarice — Usode. — E. K.—

Jadranski ribolov in naša prehrana.

Večstokilometersko morsko obrežje je za našo kraljevino neprecenljive važnosti in vrednosti, česar se sami še dovolj ne zavedamo. Trajalo bo še nekaj časa, predno se bodo razmere v državi toliko uredile, da bo mogoče delovati na vsestransko izkoriščanje največjega našega zaklada — našega morja.

Tu hočemo govoriti zaenkrat le o eni vrsti izkoriščanja morja, o ribolovu in prehrani z ribami. Zaenkrat se šele delajo posamezni poskusi, pošiljati sveže morske ribe z naše obale na večje trge v notranjost države; to se vrši šele v zadnjih mesecih, medtem, ko prej na primer v Ljubljani nismo drugega poznali kot dalmatinske sardine v škafličah v olju (ki mimogrede povedano prav nič ne zaostajajo za najboljšimi inozemskimi znamkami).

Vprašanje pošiljanja svežih morskih rib v notranjost države je prvič vprašanje organizacije ribolova in razpredel, drugič pa transportnih zvez in sredstev. Ko bomo imeli izgrajenih dovolj železniških prog iz ribolovskih središč v notranjost države in na njih organiziran promet specialnih vagonov za prevažanje svežih rib, se bo ribolov na našem morju začel uspešno razvijati. S tem bo pa tudi pomagano prebivalstvu, ki bo v stanu, uživati tečno in ceno hrano.

Res je, da še v nobeni državi ni mogla doseči morska riba v prehrani prebivalstva mesta, ki ji gre, res je pa tudi, da se oblasti poučit, kako jo more na najcenejši ali najokusnejši način pripraviti.

in zasebniki povsod trudijo, da se ta zdravila in ne draga prehrana čim bolj udomači.

Tudi pri nas je treba opozoriti, da bi bilo le obžalovanja vredno, če bi se važnost prehrane z morskimi ribami omalovaževala, kajti ona je izborna sredstvo za pobijanje visokih cen živil (ki so ravno v naši državi vedno visoke) ob enem pa daje zasluška našim jadranskim ribičem in prebivalstvu na obali sploh, ki pride na ta način do rednega in številnega odjemanja svojih produktov.

Kdor misli, da je ribja hrana nezadostna, se zelo moti. Kemična raziskovanja so pokazala, da je ribja hrana zelo tečna in ne zaostaja za mesom, pač pa se celo lažje prebavlja, kot meso.

Edino toplotno ne daje ribja hrana toliko, kot mesna, to pa zato, ker je manj mastna. Sicer se pa vrednost hrane ne sme soditi samo po tem, kolikor daje telesu toplote.

Treba pa bo pri nas še mnogo dela in propagande, da se bo prehrana z morskimi ribami udomačila. Ko se bodo transportne prilike uredile, bo treba eventuelno vsaj za nekaj časa znižati prevozne železniške tarife za ribe z našega Jadrana, da bodo mogle uspešno konkurirati z drugo hrano in pomagale pobijati draginjo živil. Ko bo ta predpogoj dan in bodo ribe v velikih množinah začele prihajati na trg, bo pa treba propagande med prebivalstvom, da se opozori nanje, na njih hranilno vrednost, a treba bo tudi dajati kuharska navodila. Saj je znano, kako težko se človek odloči v vsakdanjem življenju na novotarije in gospodinjo ali kuharico, ki svoj živ dan ni imela opraviti s svežo morskjo ribo, bo treba

Takšne so na kratko očrtane vse strani tega problema. Ljudstvo se bo počasi, a rado navadilo na ribe. Kakor se pa danes nahajajo med nami ljudje, ki ne marajo gob ali makaronov ali drugih jedi, tako bo gotovo tudi nekaj takih, ki jim ne bodo šle v slast morske ribe; toda to so pač le izjeme. V interesu vseh slojev naše države, predvsem pa prebivalstva naše jadranske obale je, da se ribja prehrana čimbolj udomači in razširi.

OBLEKE

NAJCENEJŠE, NAJBOLJŠE, V NAJVEČJI IZBERI IMA

J. Maček, Ljubljana

Lastnik:
Konzorcij »Narodnega Dnevnika«.
Glavni in odgovorni urednik:
Železnikar Aleksander.
Tiska »Zvezna tiskarna« v Ljubljani.

Velike iznajdbe neznancev.

Če bi se bil sodobnik Julija Cezarja vrnil na svet ob času Napoleona, bi opazil samo dve velikih razlikah v življenju, razliki, ki sta jih udeležili dve iznajdbi: tisk in strelni prah. Brezdvomno bi se bil malo zanimal za prve poskuse letanja po zraku s pomočjo okroglih balonov, ki jih je veter zanašal, kamor je hotel, in še manj za iznajdbo pare, ki je takrat niso znali praktično uporabljati.

Vse ostalo življenje se v teku 18 stoletij ni takorekoč nič spremenilo!

Toda kako debelo bi gledal sovrstnik Napoleonov, ki bi se vrnil na svet te dni! Ne bi opazil samo nekaj razlik, ampak popolno spremembo vseh življenjskih pogojev, čisto drugo življenje.

Najprvo bi se čudil uporabi pare pri prevoznih sredstvih na suhem in na morju. To je gotovo največji napredek človeškega rodu. V nekaj dneh in ob vsakem letnem času in vrenemu prevažajo vlaki in parobrodi živila z rodovitnih v nerodovnih krajih, brez ozira na razdaljo, ki jih loči. Teoretično je lakota premagana. Da se ji kakšna dežela umakne, je v vprašanje železnice in gradnje parnikov.

Temu so pa sledile druge iznajdbe, o katerih se je prej splošno smatralo, da so nemogoče: podmorske ladje, avijoni, telegrafija in telefonija z žico in brez žice, fotografija in kinematografija. To vse so v resnici obdobjanja vredne iznajdbe, ki delajo vso čast človeškemu razumu in če pomislimo na njih raznovrstnost, bi skoraj mogli reči, da človek v resnici ni pokazal nikoli toliko iznajdljivosti kot sedaj.

Pri tem pa je lahko pozabimo, da je človeški duh v prastarih, davnih, davnih časih, napravil silno važne iznajdbe, na katerih stoji vsa njegova poznejša, torej tudi današnje življenje. Kako velikansko je moralo biti njih začudenje, ko so iznašli ogenj in njega pridobivanje. In predno so prišli na to, da se iz žitnih zrn da mleti moka in iz jinke peč kruh!

Da se ubranijo slabega vremena, so se začeli oblačiti v živalske kože in pozneje so začeli tkati iz rastlinskih vlaken blago ter prikojevali iz njega obleke. Vse to so iznašli v tako davnih časih, da ne moremo nastaviti nobene letnice.

In kdaj so pač iznašli kolo in s kolesom voz? Ali pa obok, katerega teža kamenja samega drži in nosi najtežje tovore.

Treba bi bilo več knjig, da bi opisali vse te prave človeške iznajdbe, ki so bile tako praktične in splošne važnosti, da se jih še sedaj poslužuje vesoljno človeštvo. Omenimo samo odkritje kovin in kar je še bolj ki se spremeni v plug, da reže brazde ali pa v orožje, ki brani človeški rod pred divjimi zvermi in ki na žalost služi tudi za medsebojno klanje.

To so iznajdbe materialne vrste, nič manj važna pa so odkritja duševne vrste, kot n. pr. pisava, risanje, arhitektura in arabske številke, ki so odprle matematičnim vedam neizmerno obzorje in dovoljujejo silno komplicirane račune.

Kdo pozna iznajditelje vseh teh čudovitih stvari, brez katerih bi bil ostal človeški rod v divjem stanu. Najlepše pri tem pa je, da radi imenujemo te stare čase barbarske in vendar so takrat vse iznašli, kar nas je iztrgalo barbarstvu. Nehvaležnost je tudi tukaj plačilo sveta.

Henry Murger

84

La Bohème.

Prizori iz življenja cigánov.

(Nadaljevanje.)

Sicer pa ali ni bila ta mlada ženska navsezadnje živa in resnična poezija? Ali se ji ni imel zahvaliti za najbolj sveže inspiracije? Ali mu ni večkrat vdihnili navdušenje, ki ga je dvignilo tako visoko v eterične višine sanj, da je izgubil iz vidika pozemske stvari? Če je radi nje mnogo trpel, ali ni bilo to trpljenje pokora za neizmerno veselje, ki mu ga je bila naklonila? Ali ni bilo to navadno maščevanje človeške usode, ki nam prepoveduje čisto srečo kot nekaj brezbožnega? Če krščanski zakon odpušča onim, ki so veliko ljubili, jeli odpušča zato, ker so tudi mnogo trpeli, in zemeljska ljubezen postane božanstvena samo pod pogojem, da se v solzah očisti. Kot se človek upijani, če vdihava vonj ovenelih rož, tako se je Rudolf še enkrat opajal s spomini na to nekdanjo življenje, ko je vsak dan prinesel novo elegijo, strašno dramo, groteskno komedijo. Šel je še enkrat skozi vse faze svoje čudne ljubezni do drugega dekleta, od medenih tednov do domačih neviht, ki so bile vzrok njune zadnje ločitve; spomnil se je vseh zvijač svoje prejšnje ljube, ponavljal je vse njene besede. Videl jo je, kako se je vrtela po njiju stanovanju okoli njega in žgoela svojo pesem »Moja Anica« in je z isto brezskrbno veselostjo sprejemala dobre kot slabe dneve. In koncem koncev si je moral reči, da pamet nima nikdar prav v ljubezni. Zares, kaj je pridobil s tem prelomom? Res je sicer, da ga je Mimi varala, ko je živel z njo; in če je za to vedel, je bila navsezadnje njegova napaka, ker si je neskončno prizadeval, da bi to izvedel, ker je ves čas prežal na dokaze in ker je sam brusil bodala, ki si jih je zabodel v srce. Sicer pa ali ni bila Mimi dovolj spretna, da bi mu bila dokazala, če bi bilo treba, da se moti on? In potem, s kom mu je bila nezvesta? Največkrat s šalom, s klobukom, s rečmi in ne z možmi. Mari je

našel po njenem odhodu ono tihoto, oni mir, ki je upal, da ga bo dobil, če se loči od svoje ljubice? O ne! Prej je lahko dal duška svoji bolečini, lahko jo je zasramoval in ji očital, lahko je pokazal vse, kar je trpel in zbujal usmiljenje pri oni, ki je povzročila njegove muke. Sedaj pa je bila njegova bolečina osamljena, njegova ljubosumnost je postala besnost; kajti prej je mogel vsaj, če je kaj sumil, preprečiti, da bi bila šla Mimi z doma, jo obdržati pri sebi, v svoji posesti; sedaj pa jo je srečaval na cesti pod pazduho njenega novega ljubčka in moral se je obrniti, da jo je pustil mimo, ko je brez dvoma srečala šla na javo.

To bedno življenje je trajalo tri ali štiri mesece. Polagoma se mu je vračal mir. Marcel, ki je bil napravljen dolgo potovanje, da bi si izbil iz glave gospodično Musette, se je vrnil v Pariz in se je nastanil še enkrat pri Rudolfu. Tolažila sta drug drugega.

Ko je šel Rudolf nekega dne, bilo je v nedeljo, skozi Luxenbourg, je srečal Mimi v svečani obleki. Šla je na ples. Pokimala mu je z glavo, on pa ji je odzdravil. To srečanje ga je hudo zbadlo v srce, a to razburjenje je bilo manj bolešno kot navadno. Sprehajal se je še nekaj časa po Luxenbourg-skem vrtu in se je nato vrnil domov. Ko je prišel Marcel na večer domov, ga je našel pri delu.

»Kaj!« je dejal Marcel in se mu nagnil čez ramo, »delaš... stihle?«

»Da,« je veselo odgovoril Rudolf. »Mislim, da živalca ni čisto mrtva. Že štiri ure sedim tu, zopet sem našel navdušenje prejšnjih dni, srečal sem Mimi.«

»O,« je nemirno dejal Marcel. »In kako je z vama?«

»Ne hoj se,« je dejal Rudolf, »samo pozdravila sva se. Drugega ni bilo.«

»Res?« je vprašal Marcel.

»Prav res. Čutim da je med nama vse končano; toda če se zopet lotim dela, ji odpuštim.«

»Če je torej vse končano,« je pristavil Marcel, »zakaj ji zlaša stihle?«

»No,« je odvrnil pesnik, »jemljem poezijo, kjer jo najdem.«

Teden dni je izdeloval Rudolf to pesmico. Ko jo je izvršil, jo je prečital Marcelu, ki je bil z njo zadovoljen in ga je pozval, naj tudi drugače porabi žilico, ki se mu je bila zopet zbudila.

»Kajti,« je opomnil, »ni se izplačalo zapustiti Mimi, če moraš vedno živeti z njeno senco. Sicer pa,« je smehljaje se rekel, »mesto da pridigam drugim, bi storil boljše, če bi pridigoval samemu sebi, kajti moje srce je še polno gospodične Musette. No! Mogoče ne ostaneva vedno mlada človeka, zatelebana v vražja bitja.«

»Oj,« je odvrnil Rudolf, »mladosti ni treba reči: Pojdi!«

»Res je,« je rekel Marcel, »a so dnevi, ko bi hotel biti častivreden starček, član Akademije, dekoriran z več redovi in ozdravljen od vseh Musette tega sveta. Vrag me vzemi, če bi se želel nazaj k njim! In ti,« je smehljaje pristavil umetnik, »bi rad imel šestdeset let?«

»Danes,« je odgovoril Rudolf, »bi rajši imel šestdeset frankov.«

Malo dni pozneje je stopila gospodična Mimi v kavarno z mladim vicomtejem Pavlom in odprla Revijo, kjer so bili tiskani Rudolfovi stihli nanno.

»Dobro!« je smehljaje se vzkliknila, »moj ljubimec govori slabo o meni po časopisih.«

Ko pa je prečitala pesem, je utihnila in se zamislila. Vicomte Pavel, ki je bil uganil, da misli na Rudolfa, jo je poskusil, od tega odvrniti.

»Kupil ti bom uhane,« ji je rekel.

»O!« je dejala Mimi, »vi imate denar!«

»In italijanski slammik,« je nadaljeval vicomte Pavel.

»Ne,« je odvrnila Mimi, »če mi hočete napra-

viiti veselje, kupite mi to!« In pokazala mu je zvezek, v katerem je bila pravkar čitala Rudolfove pesmi.

»Tega pa ne,« je dejal vicomte razdražen. »Dobro,« mu je hladno odgovorila Mimi. »Kupila ga bom sama z denarjem, ki si ga bom sama prislužila. Res, ljubše mi je, da ne z vašim.«

In Mimi se je vrnila za dva dni v svoj prejšnji atelje za cvetlice, kjer je zaslužila, da si je lahko kupila zvezek. Rudolfove pesmi se je naučila na pamet; da bi jezila vicomteja Pavla, jih je ponavljala ves dan svojim prijateljem. Evo kakšni so bili ti stihli:

Zahvala

Vsim, ki so se naše ljube Emmy v bolezni in ob smrti v ljubavi in prijateljstvu spominjali, hodi tem potem sporočena topla in vdana hvala. Še posebej pa se zahvaljujeva ožjim škofjeloškim prijateljicam pokojnice, ki so jej v njeni dolgi in težki bolezni stale v vzorni zvestobi ob strani, gg. dr. Hubadu in dr. Jamarju za skrbno nego, prečastiti duhovščini, bratskemu »Sokolu« in gg. pevcem, vsem darovalcem cvetja in spremljevalcem na zadnji poti.

V Ljubljani, dne 7. aprila 1924.

Dr. Rarel Triller — Marija Cvahte.

ZVEZNA KNJIGARNA LJUBLJANA, MARIJIN TRG štev. 8

priporoča sledeče najnovejše

dunajske in pariške modne liste:

Star-Album 1924	Din 45.—
Parfalt-album za otroke	„ 35.—
L'ideal parisien	„ 30.—
Perfekt Mode	„ 17.—
Die Wienerin	„ 12.—
Lyon's-album za perlo	„ 10.—

Najprimernejši velikonočni prirč za mladino so ANDERSENOVE PRIPOVEDKE,

katero so izšle v »Splošni knjižnici« zvezek 7. Cena: broš. Din 12.—, vez Din 17.—.

Zvezna knjigarna, Ljubljana, Marijin trg štev. 8.

Rupujemo na veliko i na malo

i molimo za ponude kako za isporuko odmah tako i za stalnu literacijo u proleću i na leto za krumpir, lukac, svestre povrća, jagode i sve druge živne namirnice. Prodavonica živih namirnica »EKONOMIJA« Beograd, Poankarova ul. zgrada »Opere«. Telegram: »Imeko«

L. N. TOLSTOJ: Kreutzerjeva sonata

v prevodu Frana Pogačnika jo izšla kot zvezek 22 »Splošne knjižnice«.

Cena broš. Din 14.—, vez. » 20.—.

Zvezna knjigarna, Ljubljana, Marijin trg 8.

OBLEKE

In moderni površniki

po zelo nizkih cenah v oblačilni industriji

A. Kunc, Ljubljana

Gosposka ulica štev. 7.

MALI OGLASI

Cena oglasom do 20 besed Din 5.—; vsaka nadaljna beseda 25 para z davčino vred.

Gmotno slabejšim slojem dovoljuje uprava poseben popust pri inseriranju v malih oglaših!

Filatelisti!
Kdor se hoče udeležiti na okrogne pošiljave in zamenjavo znamk, naj piše na upravo lista pod šifro: »Krožek«.

V električno brušenje
se sprejemajo rabljene britvice (Gillette, Mem itd.) v drogeriji »Adrija«, Šelenburgova ulica 6.

Stanovanje
kuhinja in 1 soba v mestu ali na periferiji se išče za takoj ali s 1. majem. Ponudbe pod »Mesečnina postranska« na upravo lista.

2 zavarovalna akviziterja
se sprejmeta proti stalni plači in visoki proviziji. Predpogoj praksa in dobro poznavstvo. Pisemno ponudbe na »L'Union«, francoska zavarovalna družba, Ljubljana, Kolodvorska ul. 34/II.

Manufakturst
detaljist, prvovrstna moč samo z najboljšimi referencami se takoj sprejme v veletrgovini R. Stermecki, Celje.

Drva
odrezki od parket in žage bukova in hrastova, dolga po Din 25.— za 100 kg., kratka po Din. 30.— za 100 kg. in zaganje od trdega lesa po ugodni ceni oddaje dokler traja zaloga Ivan Šiška, tovarna parket in parna žaga Ljubljana, Metelkova ulica 4.

Okrajne zastopnike
sprejme za Kranj, Kamnik, Logatec, Kočevje, Črnomelj, pod zelo ugodnimi pogoji, »L'Union«, francoska zavarovalna družba, Ljubljana, Kolodvorska ul. 34/II.

Niša na Glincach
št. 230 napredaj. Natančneje se polizve Poljanska cesta 42.

Niša
v sredini trga Laško v najboljšem stanu z 9 sobami in 3 kuhinjami, velike in snažne kleti, pri hiši ograjen vrt, v bližini trga ob poti v Rimske toplice 4 njive — tudi za stavišče se ugodno prodaja. Polizve se pri Blaž Zupanc v Laškem.

Prezemalet lesa
išče službe pri kakšni večji lesni trgovini, je popolnoma vešč te stroke. Nastop in pogoji po dogovoru. Naslov pri upr. lista.

Trgovina
dobro vpeljana z mešanim blagom v Mariboru se radi selitve prodaja. Plača se samo inventar. Naslov pove ogl. zavod Sušnik, Maribor.

Prazna soba
z eventuelno vporabo kuhinje se išče za družino brez otrok v mestu ali okoli za 1. maj. Cenj. ponudbe z navedbo cene in lege pod »Dobro plačana« na upravo lista.

2 kleti za skladišče
veliki, svetli, suhi in zračni, odda Pokojninski zavod, Aleksandrova cesta 12.

Kočija
dobro ohranjena se prodaja. Polizve se Poljanska cesta 42.

Simpatična gospodinja
mirna, dobra gospodinja želi poročiti gospoda do 40 let. Le resne ponudbe na upravo lista pod »Pomlad«.

Voščene cvetlice
kakor prave: krisantemi, vrtnice, nageljčki in vsah parvah, nico, nageljčki v vsah salon in lilijske itd. za cerkev, salon in vence izdeluje po naročilu in cenici izdajajo J. Špan, učiteljeva soproga, Slovenska Bistrica.

Mali oglasi imajo uspehi

Ruski tisk

RUSSKAJA PECATJ

D. I. O. Z.

RUSKIH KNJIG

ima na zalogi vse vrste

kakor beletristične, znanstvene, šolske in otročje, velika zaloga not, lastnih izdaj. — Posebna biblioteka je ruski čitačji publiki za malo odškodnino na razpolago.

Kataloge pošiljamo brezplačno.

Cene znatno znižane! . . . Plačljivo tudi v mesečnih obrokih!